

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE LIPNO
NA LATA 2023-2028**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
CHARAKTERYSTYKA GMINY LIPNO	17
Informacje ogólne	17
Struktura demograficzna mieszkańców	18
Infrastruktura społeczno-techniczna	21
Oświata	21
Opieka Zdrowotna	23
Bezpieczeństwo	24
Kultura	28
Sport, rekreacja i turystyka	31
Rynek pracy	35
Gospodarka	36
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY LIPNO	38
Problemy w obszarze pomocy społecznej	41
Bezrobocie	47
Bezdomność	49
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	50
Alkoholizm	50
Narkomania	56
Uzależnienia behawioralne	58
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba	61
Ubóstwo	72
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	74
Przemoc w rodzinie	76
Problemy w środowisku szkolnym	87
Używanie substancji psychoaktywnych	87
Przemoc rówieśnicza	94
Cyberprzemoc	96

Podsumowanie części diagnostycznej	98
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	101
MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ GMINY LIPNO	111
CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	112
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	135
ANALIZA RYZYKA	136
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	139
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	141
ZMIANY W STRATEGII.....	142
PROGRAMY I PROJEKTY.....	142
UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ	143
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	144
SPIS TABEL	145
SPIS RYSUNKÓW	146
SPIS WYKRESÓW.....	146
BIBLIOGRAFIA.....	149
Spis publikacji.....	149
Źródła internetowe.....	150

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967, 2127, 2140, 2754, z 2023 r. poz. 185). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165, 240);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172, z 2022 r. poz. 2600);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, 830, 1079, 1383, 1561, 1812, 2140, 2666, 2754, z 2023 r. poz. 240);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, 173, 24);
- ustawa z dnia 24 lutego 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o podatku od wydobycia niektórych kopalin (Dz.U. 2022 poz. 558);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, 1265, 1812).
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 poz. 1818).

Celem poniższej Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych w Gminie Lipno na lata 2023-2028 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i działań, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie Gminy Lipno. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Gminy Lipno przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych (GUS), danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku badań ankietowych przeprowadzonych w okresie od października do listopada 2022 roku. W badaniach ankietowych wzięło udział 50 mieszkańców z terenu Gminy Lipno, 61 rodziców uczniów, 12 nauczycieli oraz 4 pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ponadto w badaniu wzięło udział 56 uczniów szkół podstawowych.

Ponadto, dokument Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych w Gminie Lipno na lata 2023-2028 został opracowany z uwzględnieniem konsultacji społecznych.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno na lata 2023-2028 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Gminy Lipno wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych (GUS), danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Gminy Lipno na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych, kierunków działań oraz wskaźników realizacji tych zadań.

Część wdrożeniowa obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, zakładane rezultaty, analizę ryzyka, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii oraz wnioski i podsumowanie.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno na lata 2023-2028 zgodna jest z celami innych dokumentów strategicznych i programowych opracowanych na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Są to między innymi dokumenty takie jak:

- **Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development)**

Agenda została przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r. Dokument wskazuje 17 celów oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Jest to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.¹

- **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**

Dokument określający główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Strategia powstawała w latach 2011-2012. Uwzględnia uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030. Wyzwania rozwojowe z 2009 roku, w stosunku do diagnozy z lat 2008-2009 uzupełnione zostały

---

¹ Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju

o elementy, które wiążą się z trwającym na świecie i w Europie kryzysem finansowym i spowolnieniem gospodarczym.

Głównym celem określonym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie.

Do każdego z obszarów przedstawiono również kierunki interwencji, czyli działań do podjęcia w perspektywie do 2030 r. służących osiągnięciu celu głównego Strategii.

I. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki (modernizacja):

1.1 Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna.

1.2 Polska Cyfrowa.

1.3 Kapitał ludzki.

1.4 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

II. Równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzja):

2.1 Rozwój regionalny.

2.2 Transport.

III. Efektywność i sprawność państwa (efektywność):

3.1 Kapitał społeczny.

3.2 Sprawne państwo.²

---

² Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

- **Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)**

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku, jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Oczekiwanym efektem realizacji Strategii w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa dostępu do infrastruktury; zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej, poprawiającej zdrowotność obywateli; satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa.

Najważniejsze efekty długookresowe dla gospodarki to przede wszystkim zmiana struktury PKB Polski w wyniku zwiększenia roli innowacji w jego tworzeniu. Przyczyni się to do szybszej konwergencji dochodów Polaków do poziomu średniej Unii Europejskiej. W sferze instytucjonalnej efektem realizacji Strategii będzie państwo bardziej przyjazne dla obywateli i przedsiębiorców, co będzie przejawiało się w poprawie jakości funkcjonowania jego organów i poszczególnych instytucji służących rozwojowi. W sferze społecznej efekty realizacji Strategii to ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz wszelkiego rodzaju nierówności

społecznych, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju.³

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**

Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Strategia wyznacza cztery cele szczegółowe do realizacji, których osiągnięcie powinno przyczynić się do rozwiązania najważniejszych problemów, których doświadcza polska gospodarka i polskie społeczeństwo, tj. niedostatecznych kompetencji, niewystarczającej opieki zdrowotnej, problemów demograficznych oraz ubóstwa.

Cel 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.

Cel 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.

Cel 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Cel 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.⁴

---

³ Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)

⁴ Projekt Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

- **Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej**

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Ponadto jest on również wyrazem uporządkowania kierunków interwencji publicznej i działań wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej i solidarnej, w tym spółdzielni, jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego.

Z tych względów cel długofalowy strategiczny programu brzmi: Ekonomia społeczna i solidarna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego.

Uwolnienie potencjału sektora ekonomii społecznej i solidarnej wymaga podjęcia konkretnych, uporządkowanych i skoordynowanych działań, dzięki którym rozwijać się będą szczególnie ważne z perspektywy polityk publicznych cechy podmiotów działających w tym sektorze, to jest:

- zdolność do aktywizacji i reintegracji traktowanych podmiotowo osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- koncentrowanie się na potrzebach społeczności lokalnych (oraz bazowanie na jej zasobach);
- działania na rzecz dobra wspólnego przez dostarczanie usług społecznych użyteczności publicznej oraz realizację zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego;
- samodzielność, samopomoc i samowystarczalność.

W związku z powyższym cel główny programu brzmi: Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego.

Osiągnięcie celu głównego możliwe będzie dzięki realizacji następujących celów szczegółowych:

1. Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.
2. Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku.
4. Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej.⁵

- **Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030**

Celem Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu jest syntetyczne przedstawienie głównych założeń i kierunków polityki walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w perspektywie do 2030 roku, z jednoczesnym uwzględnieniem długofalowych założeń procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych kluczowych we wskazanej polityce. KPPUiWS w dużym stopniu odwołuje się do istniejących już krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych i programowych, tworzących ramy dla skutecznej realizacji polityki społecznej ukierunkowanej na budowanie spójności społecznej.

KPPUiWS zawiera cel główny i trzy cele szczegółowe oraz pięć priorytetów wyznaczonych do realizacji tych celów szczegółowych.

Celem głównym Programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Cel ten jest tożsamy z celem nr 4 wskazanym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego,

---

⁵ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

gdyż KPPUiWS jako polityka publiczna stanowi rozwinięcie i uzupełnienie Strategii w tym konkretnym obszarze.

Do zrealizowania celu głównego wskazano trzy cele szczegółowe:

- zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży;
- zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym;
- zwiększenie integracji społecznej grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem, w tym osób bezdomnych i migrantów.

Priorytet I. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży.

Priorytet II. Przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu.

Priorytet III. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Priorytet IV. Instytucje pomocy społecznej oraz podmioty ekonomii społecznej – wsparcie dla osób i rodzin.

Priorytet V. Integracja cudzoziemców – rozwój usług społecznych dla migrantów, w tym cudzoziemców objętych ochroną międzynarodową, oraz wsparcie integracji na rynku pracy.⁶

- **Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku**

Strategia jest odpowiedzią na stojące przed Wielkopolską wyzwania. Globalizacja i rewolucja gospodarczo-technologiczna – rozwój technologii przemysłowych i cyfrowych – zmieniają sposób funkcjonowania gospodarek i społeczeństw. Dzięki nowoczesnym technologiom wzrasta wydajność i produktywność gospodarek, ale pojawiają się nowe formy wykluczenia lub marginalizacji jak wykluczenie cyfrowe, „bezrobocie technologiczne”. Wyzwaniem jest podnoszenie jakości i efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego.

---

⁶ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030

Cele rozwoju województwa wynikają ze zidentyfikowanych wyzwań rozwojowych regionu oraz uwzględniają podejście koncentracji tematycznej. Tworzą one spójny i komplementarny system, w którym występują współzależności (efekty jednych celów generują, bądź wzmacniają efekty realizacji innych). Część zagadnień rozwojowych obejmuje wiele tematów i wpisuje się w obszary określone w różnych celach Strategii, dlatego w strukturze celów rozwojowych zostały wyróżnione również zasady horyzontalne.

Wyróżniono cztery cele strategiczne, a w ich obrębie jedenaście celów operacyjnych.

Cel strategiczny 1 - Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców

- 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu
- 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia
- 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy

Cel strategiczny 2 - Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu

- 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie
- 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom
- 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu

Cel strategiczny 3 - Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski

- 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa
- 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski
- 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej

Cel strategiczny 4 - Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem

- 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług

4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju⁷

- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030**

Dokument ten jest mapą priorytetów i drogowskazem kierunków działań, które będą podejmowane w ciągu najbliższej dekady przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego oraz kilka tysięcy instytucji publicznych i społecznych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej w Regionie.

Cele strategiczne zostały sformułowane w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej:

CEL STRATEGICZNY 1. Usługi społeczne dostępne i wysokiej jakości

CEL STRATEGICZNY 2. Infrastruktura zróżnicowana i dostępna w środowisku lokalnym

CEL STRATEGICZNY 3. Wielkopolska obywatelska, potrafiąca się samoorganizować

CEL STRATEGICZNY 4. Mieszkańcy aktywni i włączeni w główny nurt życia społeczno-gospodarczego

CEL STRATEGICZNY 5. Regionalny system polityki społecznej – skoordynowany, wielosektorowy i międzyinstytucjonalny⁸

- **Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2017-2026**

Misją rozwoju Gminy Lipno jest osiągnięcie wysokiego poziomu życia mieszkańców, porównywalnego ze standardami w krajach Europy Zachodniej, poprzez:

- wspieranie rozwoju lokalnych firm oraz realizacji nowych inwestycji na wybranych terenach;
- zapewnienie nowoczesnej infrastruktury technicznej i społecznej, w tym ścieżek rowerowych oraz obiektów kultury i rekreacji;

---

⁷ Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

⁸ Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

- zachowanie wiejskiego charakteru (spokój, przyroda);
- wspieranie lokalnych inicjatyw i integracji mieszkańców.

W dokumencie sformułowano poniższe cele strategiczne rozwoju Gminy Lipno.

Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy Lipno.

Cel strategiczny 2. Zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury i usług społecznych

Cele strategiczne bezpośrednio nawiązują do wizji i misji rozwoju Gminy Lipno. Do ich osiągnięcia będzie prowadziła realizacja konkretnych projektów strategicznych, szczególnie tych związanych z poprawą technicznych i społecznych warunków życia⁹.

---

⁹ Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2017-2026

CHARAKTERYSTYKA GMINY LIPNO

Informacje ogólne

Gmina Lipno jest gminą wiejską położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie leszczyńskim. W latach 1975-1998 Gmina Lipno położona była w województwie leszczyńskim. Zajmuje obszar 103,43 km² na terenach o szczególnych walorach przyrodniczych i rekreacyjnych. Ma bardzo korzystne położenie komunikacyjne, leży przy drodze krajowej Poznań-Wrocław tuż obok linii kolejowej, zaledwie kilka kilometrów od Leszna.

Miejscowości wchodzące w skład Gminy Lipno: Goniembice, Górka Duchowna, Gronówko, Klonówek, Koronowo, Lipno, Mórkowo, Radomicko, Ratowice, Smyczyna, Sulejewo, Targowisko, Wilkowice, Wyciążkowo, Żakowo, Błotkowo, Karolewko, Maryszewice.

Rysunek 1. Zarys terytorialny Gminy Lipno w powiecie leszczyńskim

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2021 r. Gmina Lipno liczyła 9 422 mieszkańców; z czego 50,12% stanowią kobiety (4 722), a 49,88% mężczyźni (4 700). Współczynnik feminizacji dla Gminy Lipno wynosi 100 (na 100 mężczyzn przypada 100 kobiet). Na przestrzeni lat 2018-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 15,98%.

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS za 2021 rok

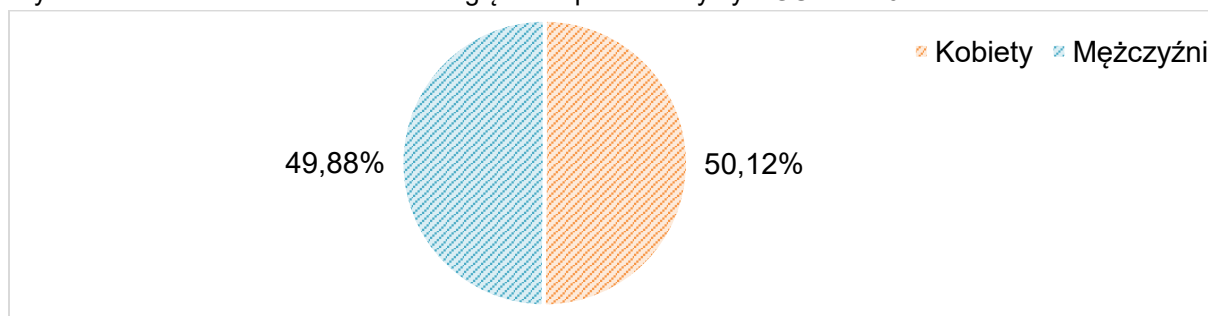

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Lipno w latach 2018-2021

Liczba mieszkańców	
Ogółem; w tym:	
Rok 2018	8 124 osoby
Rok 2019	8 382 osoby
Rok 2020	9 138 osób
Rok 2021	9 422 osoby
Kobiety	
Rok 2018	4 083 kobiety
Rok 2019	4 239 kobiet
Rok 2020	4 585 kobiet
Rok 2021	4 722 kobiety
Mężczyźni	
Rok 2018	4 041 mężczyzn
Rok 2019	4 143 mężczyzn
Rok 2020	4 553 mężczyzn
Rok 2021	4 700 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2021 roku w Gminie Lipno zarejestrowano 373 zameldowania w ruchu wewnętrznym oraz 106 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi 267. W tym samym roku w Gminie Lipno odnotowano 4 zameldowania z zagranicy oraz 3 wymeldowania za granicę, w związku z czym saldo migracji zagranicznych wynosi 1.

Gmina Lipno na koniec 2021 roku zanotowała dodatni przyrost naturalny, który wynosił 25. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,69 na 1000 mieszkańców. Uściślając, w 2021 roku w Gminie Lipno odnotowano 111 urodzeń dzieci, w tym 51 dziewczynek i 60 chłopców. W tym samym czasie doszło do 86 zgonów, co odpowiada 9,25 zgonom na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat 2018-2021 utrzymywał się dodatni przyrost naturalny.

Przyrost naturalny ogółem:

- Rok 2018: 45;
- Rok 2019: 41;
- Rok 2020: 51;
- Rok 2021: 25.

Urodzenia żywe ogółem:

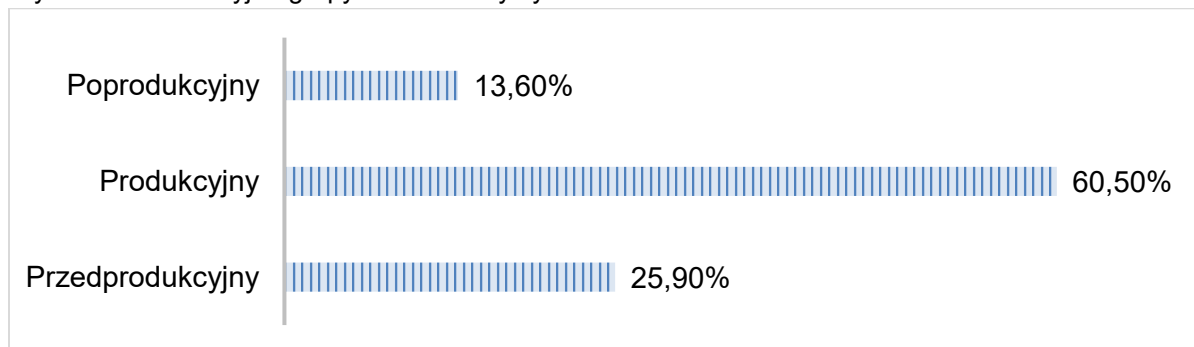
- Rok 2018: 100 osób;
- Rok 2019: 91 osób;
- Rok 2020: 119 osób;
- Rok 2021: 111 osób.

Zgony ogółem:

- Rok 2018: 55 osób;
- Rok 2019: 50 osób;
- Rok 2020: 68 osób;
- Rok 2021: 86 osób.

Dane statystyczne na koniec roku 2021 wskazują, że 60,50% mieszkańców z terenu Gminy Lipno jest w wieku produkcyjnym, 25,90% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 13,60% w wieku poprodukcyjnym.¹⁰

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki na rok 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

---

¹⁰ Bank Danych Lokalnych - dane dla Gminy Lipno

Infrastruktura społeczno-techniczna

Oświata

Na terenie Gminy Lipno funkcjonuje 5 przedszkoli prowadzonych przez jednostki samorządu gminnego: Przedszkole w Wilkowicach, Przedszkole w Lipnie, Przedszkole w Radomicku, Przedszkole w Goniembicach oraz Przedszkole w Górcie Duchownej. W pięciu przedszkolach funkcjonowało 14 oddziałów. Ponadto, na terenie Gminy Lipno funkcjonuje Przedszkole Niepubliczne w Wilkowicach „Kraina Wilków” oraz Gminny Żłobek w Wilkowicach.

W Gminie Lipno funkcjonują cztery szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Wilkowicach;
- Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Lipnie;
- Szkoła Podstawowa im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich w Goniembicach;
- Szkoła Podstawowa im. bł. Edmunda Bojanowskiego w Górcie Duchownej.

W 2021 roku do szkół podstawowych uczęszczało 936 uczniów. W czterech szkołach funkcjonowało 56 oddziałów. Dla porównania w 2018 roku w Gminie Lipno w 44 oddziałach uczyło się 715 uczniów.

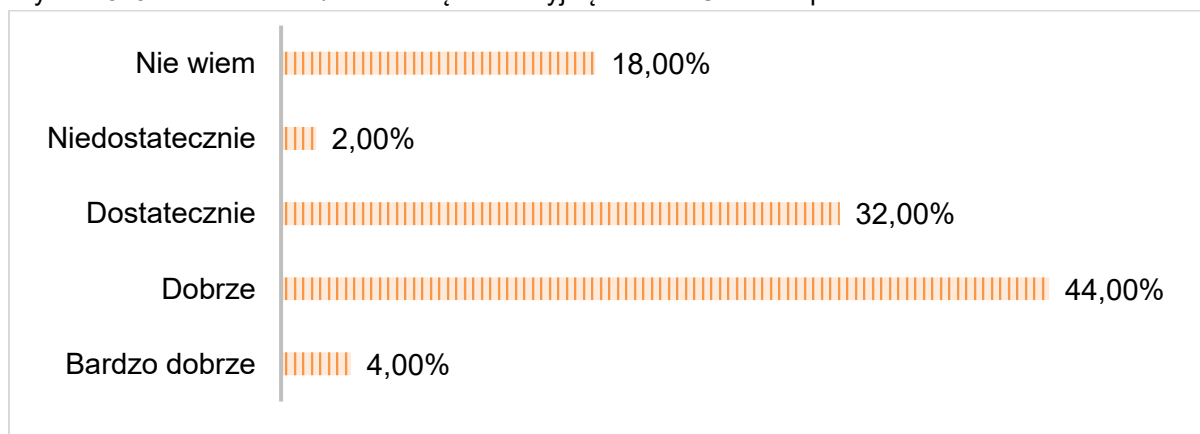
W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 50 dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Lipno, w tym: 44 kobiety oraz 6 mężczyzn. Najliczniejszy przedział wiekowy stanowiły osoby w wieku 31-60 lat. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym, a kolejno z wyższym i średnim. Zdecydowana większość respondentów była aktywna zawodowo. Wśród badanych mieszkańców, najliczniejszą grupę stanowiły osoby reprezentujące czteroosobowe gospodarstwa domowe.

Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w Gminie Lipno zaspokaja potrzeby mieszkańców, 62,00% badanych udzieliło odpowiedzi przeczącej, natomiast 2,00% stwierdziło, że oferta Gminy Lipno w tym zakresie jest wystarczająca. Pozostałe 36,00% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 48,00% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 22,00% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 30,00% respondentów nie wyraziło swojej opinii.

Ponadto, największy odsetek mieszkańców tj. 44,00% ocenił na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół w Gminie Lipno. Z kolei 32,00% przyznało, że oferta jest dostateczna, a 4,00% oceniło ją bardzo dobrze. Idąc dalej, 2,00% uznało, iż jest ona niedostateczna. Pozostałe 18,00% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w Gminie Lipno?

Opieka Zdrowotna

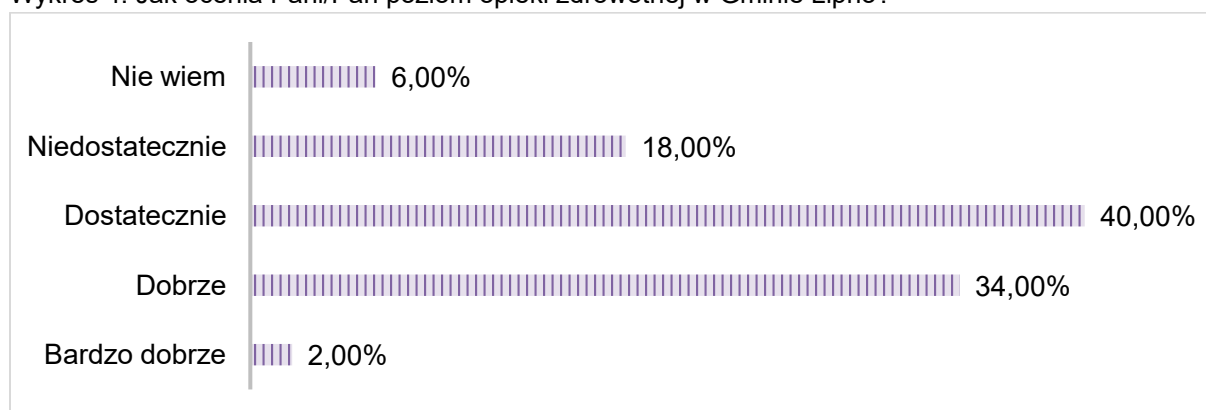
Na terenie Gminy Lipno zapewnieniem podstawowej opieki medycznej zajmuje się NZOZ Ośrodek Zdrowia w Lipnie czynny od pon. do pt. w godz. 7:30 do 18:00, w ramach którego funkcjonuje poradnia dziecięca, poradnia lekarza rodzinnego, poradnia ogólna, gabinet zabiegowy oraz punkt szczepień.

Na koniec 2021 roku udzielono 27 836 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

Na terenie Gminy Lipno funkcjonuje jeden punkt apteczny- „Aronia” w Lipnie.

Idąc dalej, 40,00% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dostatecznym ofertę Gminy Lipno w zakresie ochrony zdrowia. Kolejno 34,00% ankietowanych przyznało, że gmina jest dobrze przygotowana w tym zakresie, natomiast 18,00% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest niedostateczna. Z kolei 2,00% oceniło ją na poziomie bardzo dobrym, a pozostałe 6,00% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w Gminie Lipno?

Bezpieczeństwo

Główne zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymania porządku publicznego realizuje Komenda Miejska Policji w Lesznie. Na terenie Gminy Lipno nie ma komisariatu policji, w miejscowości Lipno znajduje się Zespół Dzielnicowych w Lipnie. Ponadto na terenie gminy funkcjonują Ochotnicze Straże Pożarne w Lipnie, Wilkowicach, Radomicku, Goniembicach, Górcie Duchownej, Wyciążkowie, Targowisku oraz Mórkowie.

W 2021 roku w Gminie Lipno stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 107 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 11,98 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Lipno wynosi 87,40% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Lipno najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 9,01 (wykrywalność 87%) oraz przeciwko mieniu - 3,28 (wykrywalność 60%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 1,34 (98%), o charakterze gospodarczym - 1,06 (69%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,10 (83%)¹¹.

Z danych przedstawionych przez Policję wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji z powodu prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości, jednak na przestrzeni lat 2019-2021 liczba takich interwencji zmalała. W 2019 roku zatrzymano najwięcej osób do wytrzeźwienia.

---

¹¹ Polska w liczbach - dane dla Gminy Lipno

Tabela 2. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w roku:		
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	Rok 2019	14 interwencji
	Rok 2020	12 interwencji
	Rok 2021	9 interwencji
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	Rok 2019	6 interwencji
	Rok 2020	5 interwencje
	Rok 2021	7 interwencji
zakłócanie porządku publicznego	Rok 2019	5 interwencji
	Rok 2020	4 interwencje
	Rok 2021	4 interwencje
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	Rok 2019	8 interwencji
	Rok 2020	6 interwencji
	Rok 2021	5 interwencji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Lesznie

Najczęstszym przestępstwem na terenie Lipno była kradzież z włamaniem, jednak na przestrzeni lat 2020-2021 możemy zaobserwować spadek takich incydentów.

Tabela 3. Przestępstwa na terenie Gminy Lipno

Przestępstwa na terenie Gminy Lipno		
kradzież z włamaniem	Rok 2019	10 przestępstw
	Rok 2020	12 przestępstw
	Rok 2021	7 przestępstw
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	Rok 2019	2 przestępstwa
	Rok 2020	3 przestępstwa
	Rok 2021	1 przestępstwo
uszkodzenie mienia	Rok 2019	2 przestępstwa
	Rok 2020	2 przestępstwa
	Rok 2021	3 przestępstwa
kradzież mienia	Rok 2019	3 przestępstwa
	Rok 2020	5 przestępstw
	Rok 2021	3 przestępstwa

Poniższe statystyki Komendy Miejskiej Policji w Lesznie wskazują, że ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety, a mężczyźni jej sprawcami.

Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie ogółem:

- Rok 2019: 14 osób;
- Rok 2020: 12 osób;
- Rok 2021: 10 osób.

Liczba kobiet doświadczających przemocy w rodzinie:

- Rok 2019: 12 kobiet;
- Rok 2020: 9 kobiet;
- Rok 2021: 10 kobiet.

Liczba mężczyzn doświadczających przemocy w rodzinie:

- Rok 2019: 1 mężczyzna;
- Rok 2020: 2 mężczyzn;
- Rok 2021: 0 mężczyzn.

Liczba nieletnich doświadczających przemocy w rodzinie:

- Rok 2019: 2 nieletnich;
- Rok 2020: 3 nieletnich;
- Rok 2021: 0 nieletnich.

Liczba sprawców przemocy w rodzinie ogółem:

- Rok 2019: 14 sprawców;
- Rok 2020: 12 sprawców;
- Rok 2021: 10 sprawców.

Liczba kobiet stosujących przemoc w rodzinie:

- Rok 2019: 1 kobieta;
- Rok 2020: 2 kobiety;
- Rok 2021: 0 kobiet.

Liczba mężczyzn stosujących przemoc w rodzinie:

- Rok 2019: 13 mężczyzn;
- Rok 2020: 10 mężczyzn;
- Rok 2021: 10 mężczyzn.

**Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu (ogółem),
w tym sami mężczyźni:**

- Rok 2019: 4 sprawców;
- Rok 2020: 3 sprawców;
- Rok 2021: 3 sprawców.

Kultura

Jednostkami prowadzącymi działalność kulturalną na terenie Gminy Lipno jest Gminny Ośrodek Kultury w Lipnie oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Lipnie.

Gminny Ośrodek Kultury w Lipnie został utworzony uchwałą Rady Gminy Lipno z dnia 19.04.1991 roku.

Cele działalności kulturalnej:

1. Tworzenie warunków do uczestnictwa w kulturze różnych grup społecznych;
2. Zaspakajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy i regionu;
3. Pobudzanie działalności kulturalnej w społeczeństwie;
4. Tworzenie nowych form działalności kulturalnej;
5. Ochrona dziedzictwa kulturowego;
6. Promocja twórczości kulturalnej GOK Lipno oraz mieszkańców gminy i regionu.

Sekcje funkcjonujące w GOK w Lipnie:

- Zespół „Mażoretki Nutki Lipno”;
- Chór "Rapsodia”;
- Sekcja wokalna;
- Sekcja taneczno-ruchowa;
- Sekcja rysunku;
- Sekcja Break Dance;
- Sekcja gitary;
- Sekcja perkusji;
- Sekcja instrumentów klawiszowych;
- Sekcja teatralna;
- Sekcja reporterska;
- Sekcja żywego słowa;
- Sekcja szachowo-warcabowa;
- Zespoły wokalnie-instrumentalne;
- Areobik.

Gminna Biblioteka Publiczna w Lipnie to instytucja z ponad 70-letnią historią. To ważne miejsce na kulturalnej mapie gminy. Główna siedziba znajduje się w Lipnie, mieści się w budynku obok Urzędu Gminy. W Wilkowicach, w nowo wybudowanym budynku, znajduje się filia.

Biblioteki zajmują się gromadzeniem i udostępnianiem zbiorów bibliotecznych oraz prowadzą działalność kulturalno- edukacyjną. Biblioteki odgrywają ogromną rolę w tworzeniu tożsamości lokalnej, tworzeniu dziedzictwa kulturalnego regionu, są miejscami inicjatyw społecznych, aktywizują mieszkańców, zapewniają im dostęp do kultury i sztuki.

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Lipnie można wynająć salę, bądź sprzęt. W zakres usług wchodzi: wynajem Galerii Akwarium, wynajem sala konferencyjnej oraz wynajem Sali spotkań.

W GBP w Lipnie powstał klub kreatywności. Projekt był częścią Programu Rozwoju Bibliotek 2019-2020 realizowanego ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. „Twórczy młyn” to miejsce, w którym wszystko może się wydarzyć. Klub mieści się we bibliotece w Lipnie. Zajęcia organizowane są również w filii bibliotecznej w Wilkowicach oraz na zewnątrz, na podwórkach bibliotecznych. Zajęcia odbywają się cyklicznie, regularnie oraz w zależności od potrzeb mieszkańców. Z klubu skorzystać mogą wszyscy mieszkańcy gminy, ale również zorganizowane grupy szkolne.

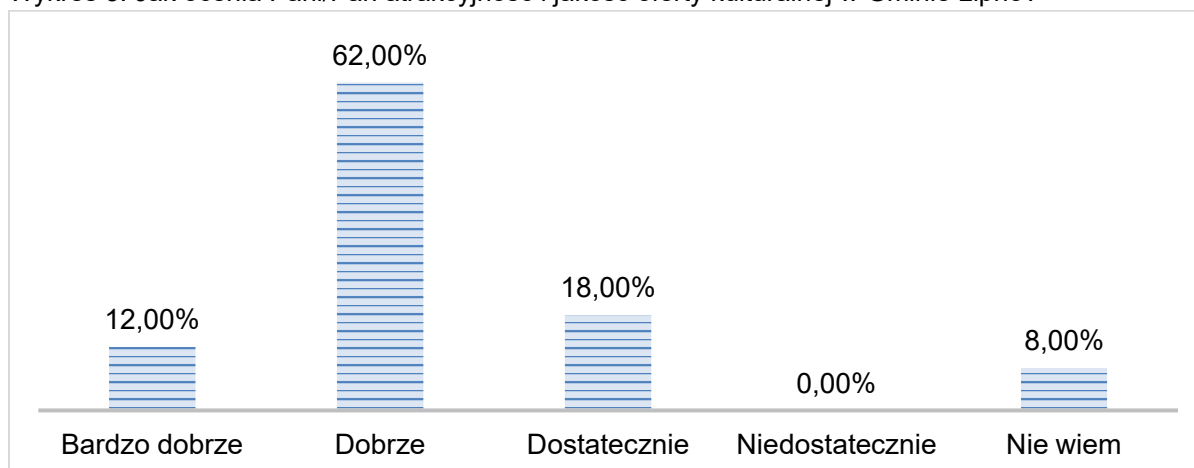
Według danych z 2021 w Gminie Lipno działały 2 biblioteki i filie publiczne posiadające księgozbiór liczący 35 548 wolumenów. We wszystkich placówkach zatrudnionych było 5 pracowników.

Na terenie Gminy Lipno prężnie działają Koła Gospodyń Wiejskich. W 2020 roku w związku z pandemią COVID-19, Panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Wilkowicach rozpoczęły szycie maseczek wielokrotnego użytku dla mieszkańców Gminy Lipno.

Na terenie Gminy Lipno co roku odbywa się Ogólnopolski Festiwal Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych im. Jerzego Samelczaka.

Jakość oferty kulturalnej Gminy Lipno największy odsetek mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym ocenił na poziomie dobrym (62,00%). Z kolei 18,00% przyznało, że zasoby Gminy Lipno w tym zakresie są dostateczne, a 12,00% przyznało, iż oferta kulturalna jest bardzo dobra. Pozostałe 8,00% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w Gminie Lipno?

Sport, rekreacja i turystyka

Gmina Lipno posiada 5 obiektów sportowych, w tym: Orlik w Lipnie, boisko w Wilkowicach, kompleksy sportowo-rekreacyjne, siłownie, na terenie gminy funkcjonują również place zabaw dla dzieci.

Znaczące imprezy sportowe:

- Międzynarodowy turniej judo;
- Maraton rowerowy MTB;
- Mistrzostwa Polski w warcabach.

Kluby sportowe działające na terenie Gminy Lipno:

- Klub Sportowy Korona Wilkowice,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „ORZEŁ” Lipno,
- Uczniowski Klub Sportowy „JUNIOR” w Lipnie,
- Uczniowski Klub Sportowy „ROSZADA” Lipno,
- Klub Sportowy SOLID SPORT,
- Klub Sportowy „KUK-SON” Pawłowice,
- Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej DYNAMO.

Gmina Lipno jest jednym z bardzo urokliwych regionów Wielkopolski. Do aktywnego wypoczynku zachęcają tu lasy, malownicze krajobrazy oraz piękna Dolina Samicy z przepływającym tam strumykiem o tej samej nazwie. Przemierzając gminę spotykamy wiele ciekawych miejscowości, kilka zabytkowych parków, a także pomniki przyrody. Odwiedzić można też wiele kościołów, kapliczek, dworców, leśniczówek i wspaniały rezerwat przyrody "Dolinka". Część terenu wyróżniająca się walorami przyrodniczo- krajobrazowymi wchodzi w skład obszarów chronionych.

Wycieczkę po Gminie Lipno rozpocząć warto od legendarnego "Stołu Napoleona". Jest to głaz narzutowy, który wg legendy służył cesarzowi za stół do posiłku. Cesarz Napoleon miał ponoć zatrzymać się w lesku przy drodze z Leszna do Lipna w 1812 roku, kiedy uciekał z Moskwy.

Przejeżdżając przez Gminę Lipno turysta trafi do pięknej Doliny Samicy, w której urokliwie wiję się rzeka o tej właśnie nazwie. Z mostu na rzece dotrzeć można do leśnictwa Błotkowo. Jest to jeden z najpiękniejszych zakątków regionu. Niegdyś istniało tu jezioro Świtez, a w pobliżu stał młyn wodny. Dziś miejsce zachwyca gąszczem lasu oraz jeziorami i polanami. Właśnie tu zobaczyć można pomniki przyrody, a na skraju lasu urokliwą leśniczówkę.

Radomicko – to wieś w której koniecznie zobaczyć trzeba neoromański kościół wzniesiony w połowie XIX wieku. Świątynia powstała na miejscu poprzedniej budowli drewnianej i ma cechy neoromańskie. Przy kościele znajduje się barokowa, drewniana rzeźba św. Jana Nepomucena z II połowy XVIII wieku. W radomickim parku stoi dwór murowany, z cegły, zbudowany na przełomie XVIII i XIX wieku.

Niezwykłym miejscem na terenie Gminy Lipno jest Górka Duchowna. Wieś znajduje się 5 km od Lipna. Początkowo była własnością rycerską, nadaną następnie w 1181 roku Benedyktom Lubińskim. W Górce Duchownej znajduje się znane w regionie sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia. Corocznie w ostatnim tygodniu sierpnia odbywa się tu odpust maryjny, na który przybywają tysiące pielgrzymów. Na terenie sanktuarium znajduje się jego muzeum Edmunda Bojanowskiego, działacza społecznego i założyciela ochronek dla dzieci wiejskich.

W Klonówcu znajduje się dwór z około 1850 roku. Na początku XX wieku ustawiono kaplicę p.w. Podwyższenia Krzyża. W Klonówcu zatrzymać się warto przed tablicą upamiętniającą mieszkańców poległych w I wojnie światowej i w Powstaniu Wielkopolskim.

W centrum wsi Mórkowo wznosi się późnogotycki kościół z cegły i granitu. W jego wnętrzu zobaczyć można neogotycki ołtarz główny, późnobarokowe rzeźby świętych, krucyfiksy z XVII i XVIII wieku, renesansowe płyty nagrobne z piaskowca, zabytkowe chrzcielnice i wiele innych cennych detali.

Ponadto w Mórkwie mieści się siedziba Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej. Znajdują się w nim kaplica z zabytkowym gotyckim tryptykiem z około 1370 roku.

We wsi Wilkowice znajdują się dwa kościoły – parafialny p.w. św. Marcina i filialny p.w. św. Edyty Stein. Kościół p.w. św. Marcina został zbudowany na początku XVI wieku. Około 1570 r. został przekazany braciom czeskim, a w 1625r. dzięki Stanisławowi Wilkowskiemu, przywrócony katolikom. Kościół był restaurowany na początku XVIII wieku i w latach 1803-1805. W 1819 roku dobudowano wieżę, ale została ona zniszczona przez pożar w 1931 r. Wieżę odbudowano w drugiej połowie lat 30-tych. W 1962 r. odnowiono wnętrze kościoła. Kościół p.w. św. Edyty Stein znajduje się w parku w Wilkowicach. Zbudowano go w 1894 r. i w tym samym roku został poświęcony. Jest budowlą neogotycką. Pobudowany został przez kolonistów niemieckich. Od 1894r. do roku 1945 kościół użytkowany był przez ewangelików. Potem został przeznaczony na magazyn. W roku 1990 został przejęty przez parafię rzymskokatolicką w Wilkowicach i poddano go gruntownemu remontowi. W 1996 r. był ponownie poświęcony.

Warto zobaczyć również Gródek stożkowy w Wilkowicach. Gródek stożkowy położony jest w centralnej części miejscowości Wilkowice, na wschód od kościoła i na południe od parku dworskiego. Pierwotnie była to obronna siedziba rycerska, w której mieszkał być może pierwszy właściciel Wilkowic. Na uwagę zasługuje układ rozplanowania przestrzennego kościoła oraz owego grodziska co jest przyczynkiem do lokalizacji pierwszej osady na tym terenie.

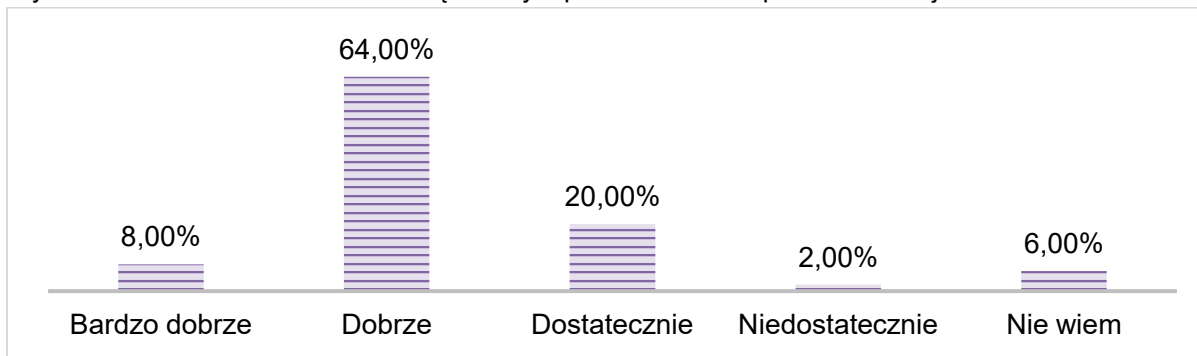
Ponadto, Goniembice znane są w historii już od 1395 roku. To tutaj w 1815 roku wzniesiono kościół p.w. św. Mikołaja. Natomiast na fundamentach dawnego zamku zbudowano dwór z parkiem krajobrazowym. Atrakcją tego miejsca jest rezerwat florystyczny "Dolinka".

Rezerwat "Dolinka" leży na terenie wsi Goniembice i zajmuje 1,77 ha powierzchni. Rezerwat obejmuje fragment łąki otoczonej od zachodu, północy i południa gruntami ornymi, które stanowią jego naturalną granicę. Od wschodu do granic rezerwatu przylega łąka.

Ofertę Gminy Lipno w zakresie sportu i rekreacji, 64,00% mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym. Z kolei, 20,00%

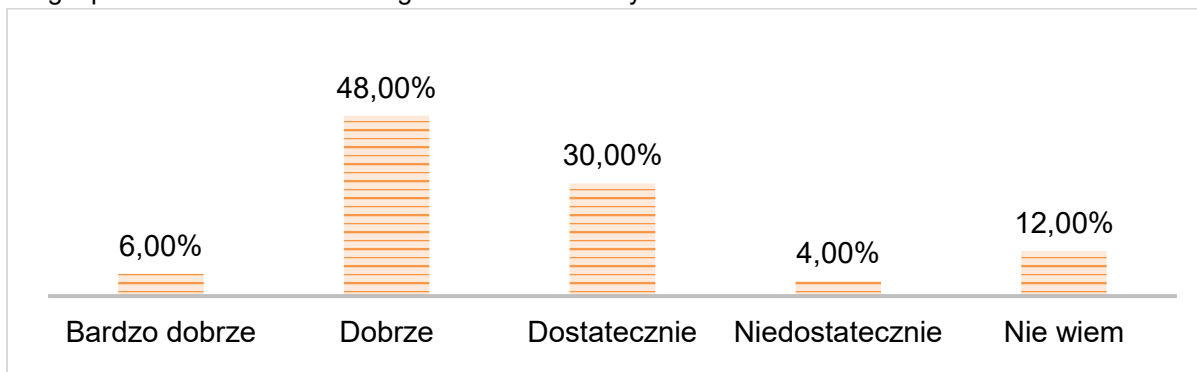
uznało, że zasoby gminy są dostateczne, natomiast 8,00% przyznało, iż oferta sportu i rekreacji na terenie gminy jest bardzo dobra. Następnie 2,00% uznało, że zasoby gminy w tym temacie są niewystarczające, a pozostałe 6,00% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę Gminy Lipno w zakresie sportu i rekreacji?

Ponadto 48,00% ankietowanych mieszkańców dobrze oceniła działania na terenie Gminy Lipno w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Z kolei, 30,00% przyznało, iż działania w tym zakresie są dostateczne. Następnie 6,00% przyznało, że oferta gminy w tym zakresie jest bardzo dobra, a 4,00% niedostateczna. Pozostałe 12,00% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w Gminie Lipno w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

Rynek pracy

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2021, w Gminie Lipno pracowało 2 045 osób, w tym 32,76% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 67,24% mężczyźni. Na przestrzeni lat 2018-2021 ogólna liczba osób pracujących w Gminie Lipno wzrosła o 11,50%. Szczególnie zauważalny jest wzrost pracujących mężczyzn. W gminie na 1000 mieszkańców pracuje około 217 osób.

Tabela 4. Liczba osób pracujących w Gminie Lipno w latach 2018-2021

Liczba osób pracujących w Gminie Lipno	
Pracujący ogółem	
Rok 2018	1 834 osoby
Rok 2019	1 970 osób
Rok 2020	1 997 osób
Rok 2021	2 045 osób
Pracujące kobiety	
Rok 2018	624 kobiety
Rok 2019	673 kobiety
Rok 2020	688 kobiet
Rok 2021	670 kobiet
Pracujący mężczyźni	
Rok 2018	1 210 mężczyzn
Rok 2019	1 297 mężczyzn
Rok 2020	1 309 mężczyzn
Rok 2021	1 375 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2021 roku ogółem w Gminie Lipno zarejestrowano 82 osoby bezrobotne w tym 58 kobiet oraz 24 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2018-2021 widoczny jest spadek udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Na koniec roku 2021 współczynnik ten wynosił 1,40% (2,10% wśród kobiet i 0,80% wśród mężczyzn).

Gospodarka

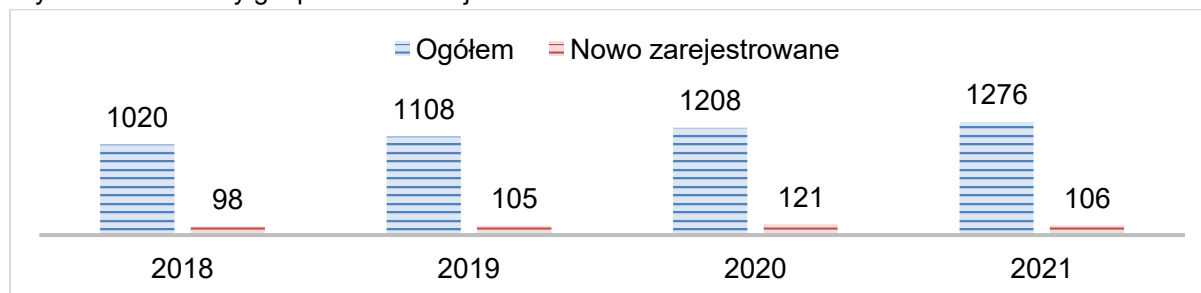
W Gminie Lipno w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 276 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1 005 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 106 nowych podmiotów, a 59 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2021 najwięcej (121) podmiotów zarejestrowano w roku 2020, a najmniej (69) w roku 2009. W tym samym okresie najwięcej (84) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2014 roku, najmniej (40) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Lipno najwięcej (98) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (1 232) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 5,6% (72) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 30,3% (387) podmiotów, a 64,0% (817) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Lipno najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (22.8%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21.6%).

Na przestrzeni ostatnich 2018-2021 lat obserwuje się stały wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2018-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, iż warunki do rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej są sprzyjające, a działania w zakresie wspierania i rozwoju przedsiębiorczości przyczyniają się do poprawy stanu gospodarki lokalnej.

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY LIPNO

Na początku badania mieszkańców poproszono o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie Gminy Lipno. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania.

Tabela 5. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Gminy Lipno

Problemy społeczne	Średnia ważona problemu
Alkoholizm	3,92
Narkomania	3,32
Wzrost przestępczości	3,60
Nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	3,50
Bezrobocie	3,84
Ubóstwo	3,88
Przemoc	2,80
Uzależnienia behawioralne	3,60

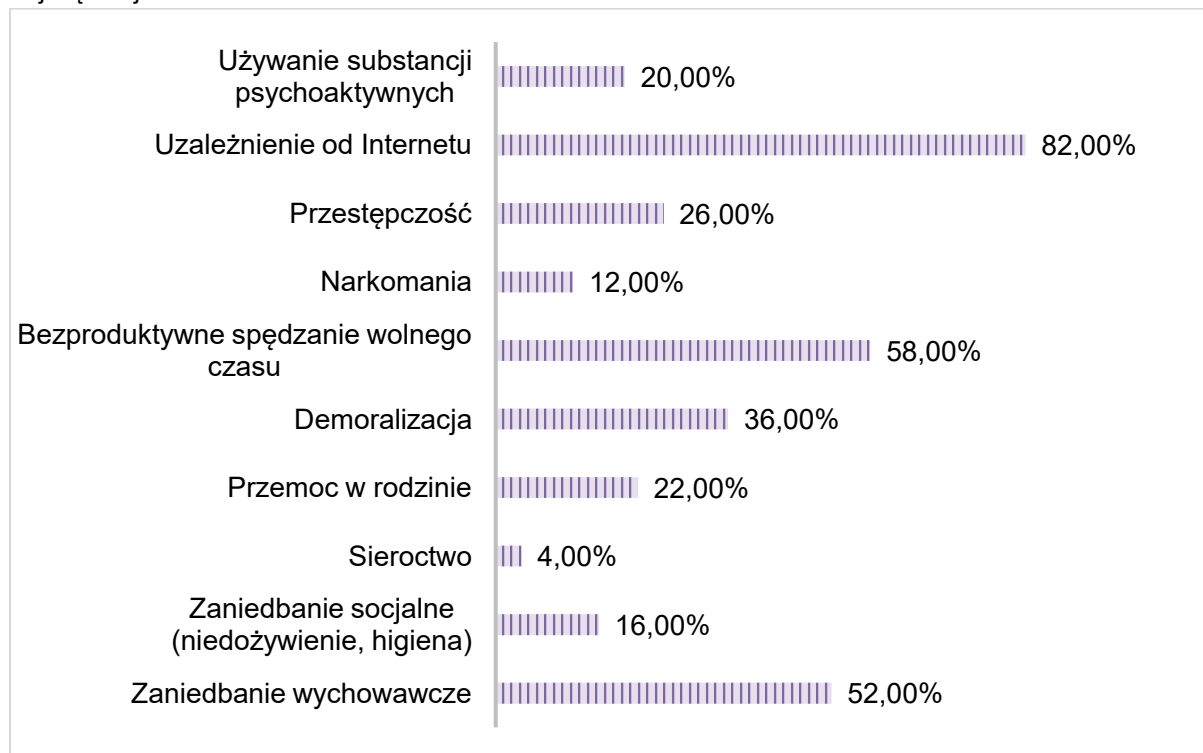
Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali alkoholizm, którego ważność została oceniona na poziomie 3,92, czyli nieco poniżej istotnego problemu. Najwyższa pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Na kolejnych pozycjach pod względem ważności znalazł się problem ubóstwa oraz problem bezrobocia. Mieszkańcy mieli również możliwość wpisania innych ważnych

problemów. Wśród najczęściej wymienianych znalazł się problem drożących produktów oraz wysoka inflacja.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie Gminy Lipno w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu wskazane przez 82,00% badanych mieszkańców. Kolejno 58,00% przyznało, iż jest to bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, a 52,00% wskazało na zaniedbanie wychowawcze. Kolejno 36,00% dostrzega demoralizację, a 26,00% przestępczość. Następnie 22,00% wskazało na przemoc w rodzinie, a 20,00% na używanie substancji psychoaktywnych. Z kolei, 16,00% zaznaczyło zaniedbanie socjalne, 12,00% narkomanię, a 4,00% sieroctwo.

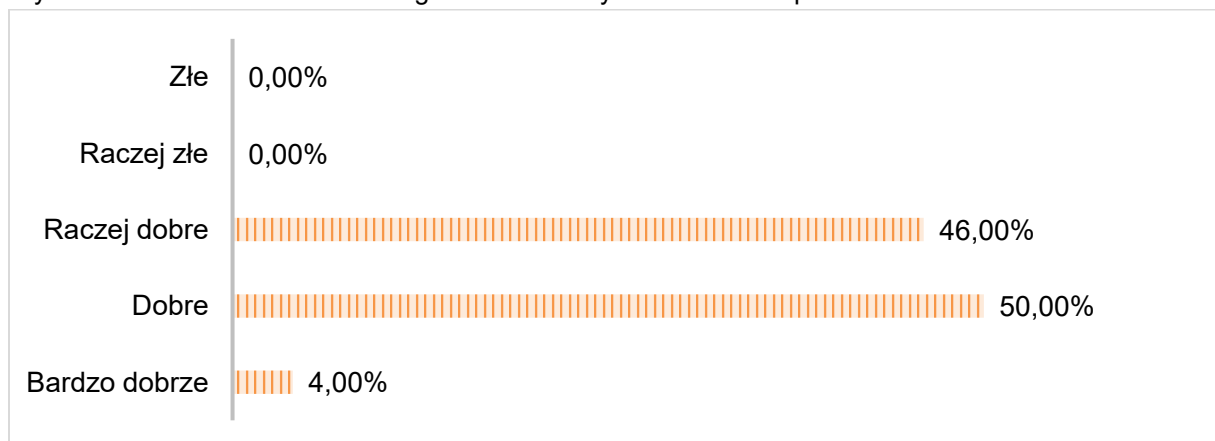
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?

Ogólne warunki życia w Gminie Lipno mieszkańcy najczęściej oceniali jako dobre. Taką odpowiedź wskazało 50,00% badanych respondentów. Z kolei 46,00% przyznało, iż są raczej dobre, a 4,00% oceniło je jako bardzo dobre. Żaden z respondentów nie ocenił negatywnie ogólnych warunków życia w Gminie Lipno.

Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w Gminie Lipno?

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. ust. 1. ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z art. 3. w/w ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W LIPNIE

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,

- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców,
- którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochroną uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej,
- lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Świadczenia finansowe przyznawane na zasadach wynikających z ustawy o pomocy społecznej to:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie.

Świadczenia niefinansowe udzielane przez Ośrodek Pomocy Społecznej to:

- schronienie,
- ubranie,
- posiłki,
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- praca socjalna,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- składki na ubezpieczenie społeczne,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;

- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie wynika, iż zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2019-2022.

Tabela 6. Osoby korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej		
Rodziny korzystające ze świadczeń GOPS	Rok 2019	137
	Rok 2020	129
	Rok 2021	93
	Rok 2022	85
Liczba osób w rodzinach	Rok 2019	365
	Rok 2020	319
	Rok 2021	218
	Rok 2022	198

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lipnie

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne – choć liczba rodzin korzystających z tego typu pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała. Wiele osób korzysta ze świadczeń niepieniężnych, w postaci posiłku.

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Tabela 7. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS		
Świadczenia pieniężne	Rok 2019	84 osoby
	Rok 2020	79 osób
	Rok 2021	68 osób
	Rok 2022	75 osób
Świadczenia niepieniężne	Rok 2019	64 osoby
	Rok 2020	54 osoby
	Rok 2021	44 osoby
	Rok 2022	26 osób
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	Rok 2019	96 rodzin
	Rok 2020	88 rodzin
	Rok 2021	79 rodzin
	Rok 2022	12 rodzin
Rodziny korzystające z poradnictwa specjalistycznego	Rok 2019	18 rodzin
	Rok 2020	8 rodzin
	Rok 2021	0 rodzin
	Rok 2022	0 rodzin
Usługi opiekuńcze	Rok 2019	13 osób
	Rok 2020	13 osób
	Rok 2021	11 osób
	Rok 2022	9 osób
Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	Rok 2019	12 osób
	Rok 2020	14 osób
	Rok 2021	10 osób
	Rok 2022	10 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lipnie

W roku 2022 najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba, a następnie ubóstwo oraz niepełnosprawność.

Tabela 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:

Powody przyznawania pomocy społecznej		
Niepełnosprawność	Rok 2019	35 rodzin
	Rok 2020	29 rodzin
	Rok 2021	30 rodzin
	Rok 2022	35 rodzin
Bezrobocie	Rok 2019	22 rodziny
	Rok 2020	24 rodziny
	Rok 2021	24 rodziny
	Rok 2022	15 rodzin
Ubóstwo	Rok 2019	45 rodzin
	Rok 2020	40 rodzin
	Rok 2021	33 rodziny
	Rok 2022	37 rodzin
Bezradności opiek. wych.	Rok 2019	9 rodzin
	Rok 2020	8 rodzin
	Rok 2021	8 rodzin
	Rok 2022	10 rodzin
Długotrwała lub ciężka choroba	Rok 2019	46 rodzin
	Rok 2020	42 rodziny
	Rok 2021	40 rodzin
	Rok 2022	40 rodzin
Przemoc w rodzinie	Rok 2019	1 rodzina
	Rok 2020	0 rodzin
	Rok 2021	0 rodzin
	Rok 2022	3 rodziny
Potrzeba ochrony macierzyństwa	Rok 2019	9 rodzin
	Rok 2020	12 rodzin
	Rok 2021	11 rodzin
	Rok 2022	11 rodzin
Bezdomność	Rok 2019	3 osoby
	Rok 2020	4 osoby

	Rok 2021	5 osoby
	Rok 2022	4 osoby
Zdarzenie losowe	Rok 2019	1 rodzina
	Rok 2020	0 rodzin
	Rok 2021	0 rodzin
	Rok 2022	0 rodzin
Alkoholizm	Rok 2019	3 rodziny
	Rok 2020	2 rodziny
	Rok 2021	3 rodziny
	Rok 2022	4 rodziny
Narkomania	Rok 2019	0 rodzin
	Rok 2020	1 rodzina
	Rok 2021	1 rodzina
	Rok 2022	0 rodzin
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	Rok 2019	0 rodzin
	Rok 2020	2 osoby
	Rok 2021	3 osoby
	Rok 2022	1 osoba

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lipnie

W ramach przygotowania dokumentu Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie, w którym wzięły udział 4 osoby. Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą rodziny z terenu Gminy Lipno pracownicy GOPS najczęściej wymieniali alkoholizm, a kolejno nieporadność życiową. Pojawiła się również pojedyncza odpowiedź wskazująca na bezrobocie.

Z odpowiedzi pracowników GOPS wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają problemy z nadużywaniem alkoholu oraz problemy finansowe, a kolejno trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, konflikty ze współmałżonkiem/partnerem, ubóstwo oraz uzależnienia dokładniej nieokreślone (uzależnienie dzieci od komputera, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych).

Bezrobocie

Zgodnie z danymi GUS, w 2021 roku w Gminie Lipno zarejestrowane były 82 osoby bezrobotne, w tym: 58 kobiet oraz 24 mężczyzn. Porównując 2021 rok do 2018 roku można zauważyć, iż ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Lipno zmalała o 23,36%. W 2020 roku odnotowano największą liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych, jak również osób długotrwale bezrobotnych.

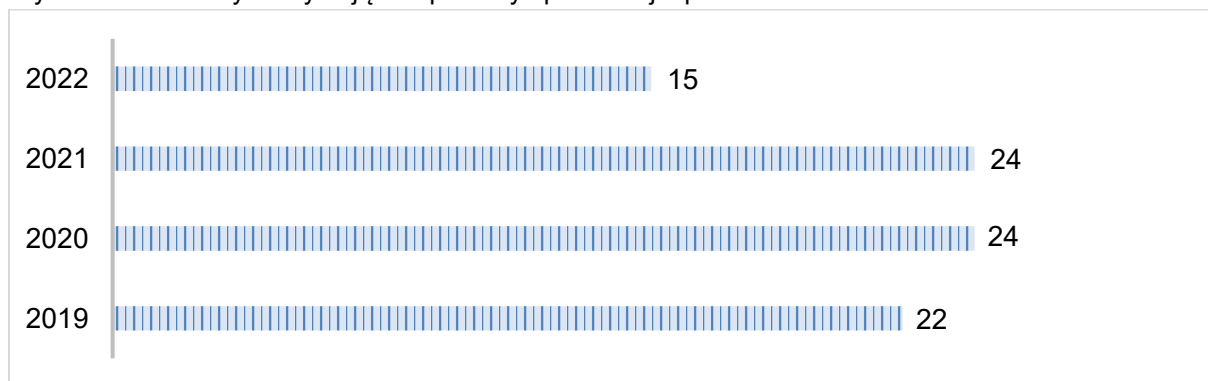
Tabela 9. Stan bezrobocia rejestrowanego w Gminie Lipno w latach 2018-2021

Stan bezrobocia	
Bezrobotni zarejestrowani ogółem:	
Rok 2018	107 osób
Rok 2019	106 osób
Rok 2020	116 osób
Rok 2021	82 osoby
Kobiety	
Rok 2018	72 kobiety
Rok 2019	69 kobiet
Rok 2020	77 kobiet
Rok 2021	58 kobiet
Mężczyźni	
Rok 2018	35 mężczyzn
Rok 2019	37 mężczyzn
Rok 2020	39 mężczyzn
Rok 2021	24 mężczyzn
Osoby długotrwale bezrobotne	
Rok 2018	47 osób
Rok 2019	46 osób
Rok 2020	51 osób
Rok 2021	44 osoby

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi GOPS w Lipnie, na przestrzeni lat 2019-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. W 2020 i 2021 roku odnotowano największą liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu.

Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lipnie

Bezdomność

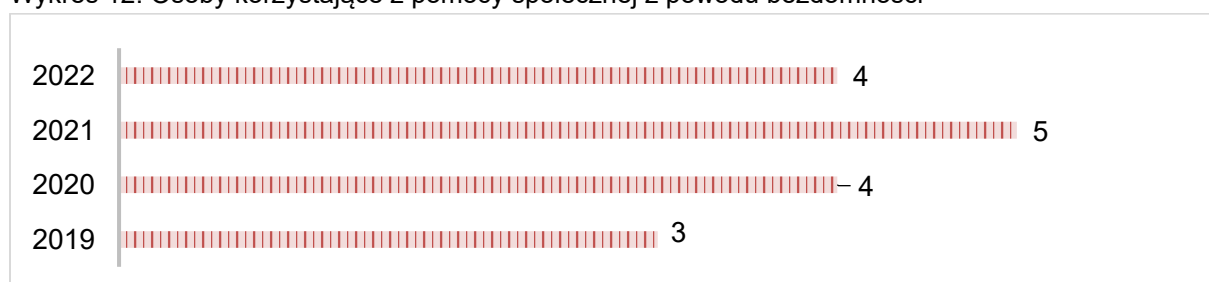
Zdefiniowanie pojęcia bezdomności niewątpliwie nastręcza badaczom coraz to nowszych problemów. Najogólniej, można ją określić jako względnie trwałą sytuację człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania.¹²

Bezdomność wydaje się być szczególnie bolesnym zjawiskiem, gdyż człowiek, którego ona dotyczy, pozostając bez dachu nad głową, funkcjonuje bez przestrzeni, w której może się schronić przed trudnymi życiowymi sytuacjami. Osobie, która ma dom, bardzo trudno zrozumieć bezdomnych, a przecież jest ich coraz więcej. Dzisiaj można ich spotkać w każdym mieście; do niedawna zaś stanowili zjawisko charakterystyczne jedynie dla dużych aglomeracji. Jest to swego rodzaju znak czasu.

Bezdomność w Gminie Lipno jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie.

Zgodnie z danymi GOPS w Lipnie, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności w 2021 roku była najwyższa.

Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lipnie

---

¹² Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najwięcej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu¹³.

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 10. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) dla Polski 38,6 mln mieszkańców oraz Gmina Lipno 9 422 mieszkańców	
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Polska: ok. 2% populacji
	Gmina Lipno: ok. 188 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	Polska: ok. 4% populacji
	Gmina Lipno: ok. 377 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	Polska: ok. 4% populacji
	Gmina Lipno: ok. 377 osób
Osoby pijące szkodliwie	Polska: 5-7% populacji

¹³ PARPA - szkody zdrowotne i uzależnienie, picie ryzykowne i szkodliwe

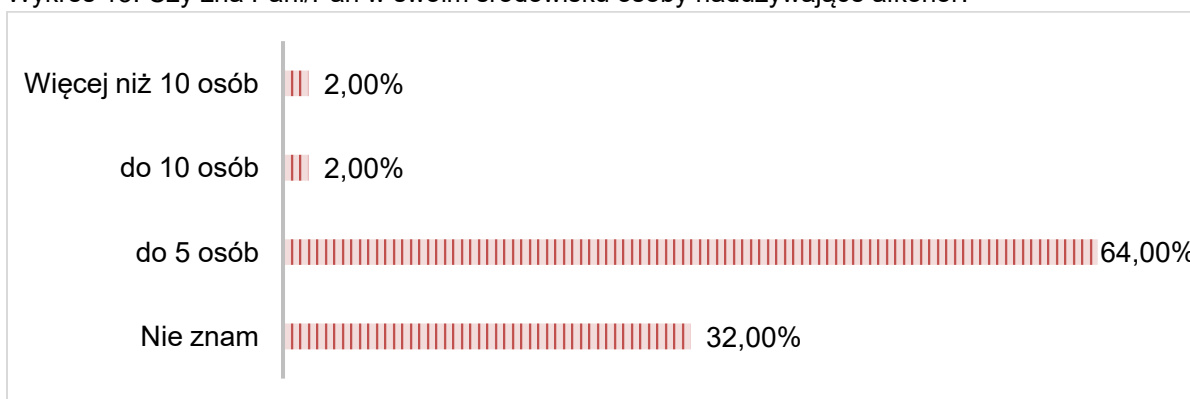
	Gmina Lipno: ok. 471–660 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	Polska: 2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin
	Gmina Lipno: ok. 503 osoby dorosłe i dzieci

Źródło: PARPA

Dane z przeprowadzonej ankiety społecznej wśród mieszkańców z terenu Gminy Lipno wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Dla 44,00% badanych jest to problem zauważalny na terenie gminy, a dla 4,00% bardzo powszechny. Z kolei, 46,00% uznało, że są to nieliczne przypadki, a pozostałe 6,00% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Idąc dalej, 68,00% uważa, że osoby spożywające alkohol na terenie Gminy Lipno stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów potwierdzających znajomość w swoim otoczeniu osób nadużywających alkoholu, gdyż łącznie 68,00% z nich przyznało, że zna takie osoby, w tym: 62,00% zna do 5 takich osób, 2,00% do 10 takich osób i tyle samo zna powyżej 10 takich osób. Pozostałe 32,00% zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

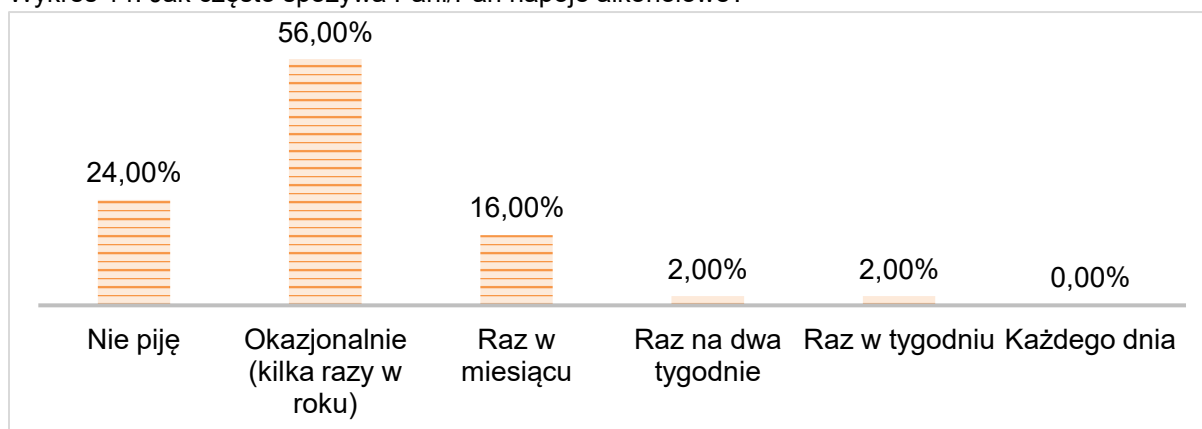
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?

Jak wskazują wyniki pozyskane w trakcie badania, 56,00% respondentów spożywa alkohol okazjonalnie. Z kolei, 24,00% respondentów zadeklarowało abstynencję. Następnie 16,00% przyznało, iż ma to miejsce raz w miesiącu, a 2,00% zaznaczyło,

że zdarza się to raz w tygodniu i tyle samo spożywa napoje alkoholowe raz na dwa tygodnie.

Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Idąc dalej, 28,00% ankietowanych potwierdziło, że spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców. Nieco niepokojącym jest, iż 8,00% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na nasilenie zjawiska spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. Łącznie 26,00% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Ponadto, 42,00% respondentów zna instytucje działające na terenie Gminy Lipno, które pomagają osobom uzależnionym, a wśród nich wskazują Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, a kolejno Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pozostałe 58,00% badanych przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Problem spożywania napojów alkoholowych przez młode osoby potwierdzają także wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Lipno.

Z pozyskanych danych wynika, iż 16,67% uczniów klas piątych i szóstych oraz 34,37% uczniów klas siódmych i ósmych miało już kontakt z alkoholem. Niepokojącym jest również fakt, iż obniża się wiek inicjacji alkoholowej, która według deklaracji badanych uczniów najczęściej przypada na wiek 11 lat. Warto zaznaczyć, iż 27,27% klas siódmych i ósmych spożywało alkohol za namową osób trzecich. Wielu uczniów biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do

czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Uczniowie prezentują dość wysoki poziom znajomości konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipnie powołana jest do inicjowania działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień.

Celem działań profilaktycznych komisji jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zwiększanie zdolności do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Komisja zajmuje się wspieraniem osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowaniem zdrowego stylu życia oraz pomocą rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Ponadto realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Dane z działalności GKRPA wskazują, iż na przestrzeni lat 2019-2022 zmalała liczba wniosków o leczenie odwykowe, natomiast wzrosła liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące. W 2020 roku liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego była najwyższa. Na przestrzeni lat 2019-2022 nie przeprowadzono żadnej kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Tabela 11. Działalność GKRPA w Lipnie

Działania GKRPA		
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	Rok 2019	22 posiedzenia
	Rok 2020	22 posiedzenia
	Rok 2021	24 posiedzenia
	Rok 2022	21 posiedzeń
Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące	Rok 2019	23 osoby
	Rok 2020	21 osób
	Rok 2021	25 osób
	Rok 2022	21 osób
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Rok 2019	0 kontroli
	Rok 2020	0 kontroli
	Rok 2021	0 kontroli
	Rok 2022	0 kontroli
Wnioski o leczenie odwykowe	Rok 2019	5 wniosków
	Rok 2020	9 wniosków
	Rok 2021	2 wnioski
	Rok 2022	4 wnioski
Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	Rok 2019	5 zleceń
	Rok 2020	5 zleceń
	Rok 2021	2 zlecenia
	Rok 2022	1 zlecenie
Wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	Rok 2019	2 wnioski
	Rok 2020	4 wnioski
	Rok 2021	0 wniosków
	Rok 2022	2 wnioski
Postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	Rok 2019	5 postanowień
	Rok 2020	10 postanowień
	Rok 2021	2 postanowienia
	Rok 2022	5 postanowień

Szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	Rok 2019	2 szkolenia
	Rok 2020	1 szkolenie
	Rok 2021	1 szkolenie
	Rok 2022	1 szkolenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. uzależnień

W Punkcie zatrudniony jest certyfikowany terapeuta ds. uzależnień oraz psycholog.

Z poniższych danych wynika, iż na przestrzeni lat 2019-2022 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu.

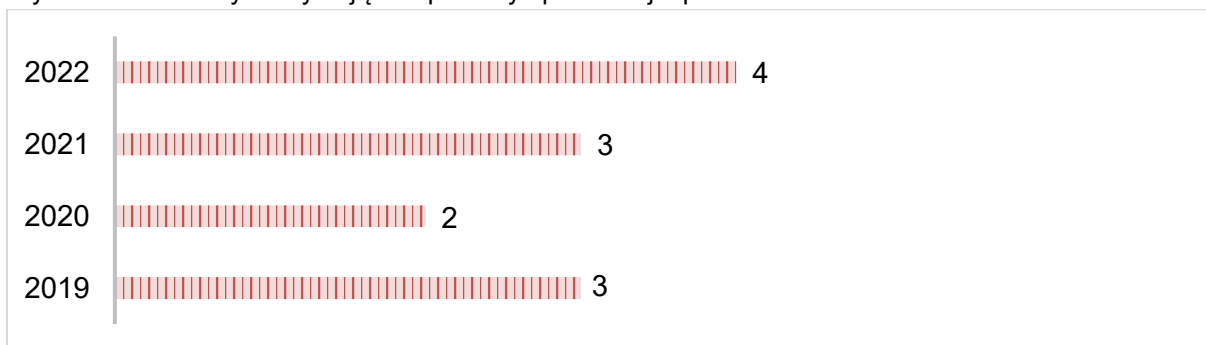
Tabela 12. Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. uzależnień

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny	
Rok 2019	6 rodzin
Rok 2020	6 rodzin
Rok 2021	7 rodzin
Rok 2022	12 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA

Zgodnie z danymi GOPS w Lipnie, w 2022 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu była najwyższa i wynosiła 4 rodziny.

Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lipnie

Narkomania

Według danych z lat 2018/2019 odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest kilkunastokrotnie niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano w Polsce na poziomie 79,9% (badanie z 2018 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata).¹⁴

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie Gminy Lipno, natomiast są to najczęściej sporadyczne przypadki. Taką odpowiedź zaznaczyło 60,00% badanych mieszkańców z terenu gminy. Zdecydowana większość respondentów biorących udział w badaniu nie zna osób zażywających narkotyki (76,00%), jak również miejsc, w których można dokonać zakupu tego rodzaju substancji psychoaktywnych (96,00%). Do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się łącznie 10,00% respondentów, przy czym większość z nich zadeklarowała, że był to jednorazowy kontakt (6,00%).

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów pojawiły się deklaracje potwierdzające znajomość w swoim środowisku osób niepełnoletnich zażywających narkotyki. Do posiadania tego typu znajomości przyznało się 8,33% uczniów klas piątych i szóstych oraz 25,00% uczniów klas siódmych i ósmych. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych nie miała dotychczas kontaktu z narkotykami. Do zażywania narkotyków przyznało się 12,50% uczniów klas siódmych i ósmych. Wraz z wiekiem wzrasta również możliwość dostępu do substancji psychoaktywnych. Ponadto, 12,50% uczniów klas siódmych i ósmych potwierdziło, iż posiada informacje gdzie i u kogo można kupić narkotyki. Badani uczniowie prezentują raczej dobry poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a także sankcji prawnych z tytułu ich posiadania. Niemniej jednak istnieje

---

¹⁴ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020

spora grupa osób, szczególnie wśród uczniów młodszych, która takiej wiedzy nie posiada.

Idąc dalej, 12,50% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, iż wie gdzie i u kogo kupić dopalacze. Ponadto, 9,38% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że zna osoby w swoim środowisku, które zażywają dopalacze. Większość uczniów przyznała, iż posiada wiedzę na temat konsekwencji zdrowotnych używania dopalaczy.

Uzależnienia behawioralne

Nieustanny postęp technologiczny, będący imperatywem o sile nieomal równej postępowi biologicznemu, codziennie zmienia otaczającą nas rzeczywistość, kreując nie tylko nowe możliwości, lecz także wyzwania. (...) Takie zjawiska, jak ogólnoświatowa wymiana informacji, stosowanie elektronicznego podpisu, korzystanie z e-bankowości czy niezwykle popularne portale społecznościowe oraz rozrywkowe, prowadzą do wirtualizacji rzeczywistości i „cyfryzacji” ludzkiego życia.¹⁵

Wraz ze wzrostem popularności i dostępności nowych technologii wzrasta także lista zagrożeń związana z ich użytkowaniem. Według opublikowanych przez GUS danych z 2017 r. 98,8% gospodarstw domowych z dziećmi wykorzystuje Internet do codziennych aktywności. W zrealizowanych rok wcześniej badaniach „Nastolatki wobec Internetu” (Kamieniecki i in., 2016) również wykazano, że w domu korzysta z niego codziennie ponad 90% nastolatków. Internet stał się nieodłącznym elementem życia młodych ludzi, niezbędnym do nauki i komunikacji. Powszechne korzystanie przez młodzież z tego medium nasuwa pytania o związane z tym zagrożenia. Choć dla większości użytkowników Internet faktycznie jest narzędziem pracy, rozrywki i komunikacji, to jednak w przypadku pewnej grupy młodych internautów korzystanie z sieci może wymykać się spod kontroli.

W związku z tym zadano poszczególnym grupom badawczym kilka pytań odnośnie zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Wśród uczniów klas piątych i szóstych zauważalnymi problemami okazały się: nadmierne korzystanie z gier komputerowych, nałogowe korzystanie z telefonu oraz nadmierne korzystanie z Internetu.

Z kolei, 25,00% uczniów klas siódmych i ósmych mierzy się z nadmiernym korzystaniem z Internetu oraz z nałogowym korzystaniem z telefonu komórkowego. Z kolei, 21,88% przyznało, iż dotyczy ich nomofobia, czyli strach związany

---

¹⁵ Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9

z brakiem kontaktu z telefonem komórkowym. Kilku uczniów wskazało na inne problemy tj.: nadmierne korzystanie z gier komputerowych, obsesyjne kupowanie niepotrzebnych rzeczy (zakupoholizm), obsesyjne spożywanie wyłącznie zdrowego, naturalnego i niskoprzetworzonego jedzenia (ortoreksja), niekontrolowane objadanie się (jedzenioholizm), nadmierne wykorzystywanie przeglądarek internetowych (Efekt Google'a), obsesja na punkcie posiadania umięśnionego ciała (bigoreksja). Jeden badany uczeń wskazał na nadmierne korzystanie z gier typu hazardowego, jak również jeden na zaburzenia nastroju związane z użytkowaniem serwisów społecznościowych (depresja facebookowa).

Wielu rodziców zadaje sobie pytanie, czy ich nastoletnie dzieci mogą uzależnić się od komputera lub innych czynności. Czy takie niepokojące zjawiska mogą zagrozić zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci? Do niedawna uważano, że można się uzależnić tylko od substancji psychoaktywnych, a więc od alkoholu, tytoniu, leków i narkotyków. Okazuje się jednak, że w dobie nowoczesnych technologii informatycznych dorastające dzieci są coraz bardziej narażone na inne zagrożenia, które określa się jako uzależnienie od czynności lub uzależnienie behawioralne.

Zapytano więc rodziców czy zauważyli u swojego dziecka problemy związane z uzależnieniami od czynności. W wyniku odpowiedzi okazało się, iż największy odsetek badanych rodziców tj. 31,15% wskazał, iż ich dzieci najczęściej dotyczy problem fonoholizmu, czyli nałogowego korzystania z telefonu komórkowego. Kolejno 22,95% zauważyło problem nadmiernego korzystania z Internetu, a 21,31% respondentów zauważyło u swoich dzieci problem nadmiernego korzystania z gier komputerowych.

Również badani nauczyciele wskazywali najczęściej, że ich uczniów dotyczy problem nałogowego korzystania z telefonu komórkowego. Taką odpowiedź wybrało 83,33% respondentów. Kolejno wskazali na problem nadmiernego korzystania z Internetu oraz problem nadmiernego korzystania z gier komputerowych.

Badani rodzice najczęściej oceniali swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych jako dobrą, natomiast nauczyciele najczęściej oceniali ją na poziomie dostatecznym.

Ponadto, wszyscy badani nauczyciele przyznali, iż chcieliby uczestniczyć w szkoleniach poświęconych tematyce uzależnień behawioralnych.

Również najważniejszym problemem wśród dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Lipno okazał się problem fonoholizmu. Taką odpowiedź wskazało 46,00% badanych mieszkańców. Kolejno 44,00% mierzy się z nadmiernym korzystaniem z Internetu, a 20,00% przyznało, że dotyczy ich pracoholizm (uzależnienie od pracy). Pozostałe wyniki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:

Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	Tak
uzależnieniem od pracy (pracoholizm)	20,00%
nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego (fonoholizm)	46,00%
nadmiernym korzystaniem z Internetu	44,00%
nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych	6,00%
hazardem	2,00%
nałogowym kupowaniem rzeczy (zakupoholizm)	14,00%
nadmiernym objadaniem się (jedzenioholizm)	2,00%
obsesyjnym przestrzeganiem jedzenia zdrowej żywności (ortoreksja)	2,00%

Ponadto, 52,00% badanych mieszkańców oceniło na poziomie dostatecznym swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych. Kolejno 26,00% przyznało, iż jest ona dobra, a 14,00% stwierdziło, że ich wiedza w tym zakresie jest niedostateczna. Następnie 6,00% przyznało, iż zna się bardzo dobrze w tym temacie, a pozostałe 2,00% nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania.

W kontekście przywołanych wyżej wyników badań, zaleca się upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dane demograficzne wskazują na problem starzenia się społeczeństwa na terenie Gminy Lipno. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. W związku z migracją ludzi młodych wzrasta ilość osób starszych, samotnie mieszkających, które często wymagają opieki. Związku z tym postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wymusza na władzach samorządowych podejmowanie działań zmierzających do redukcji jego skutków, poprzez opracowanie kompleksowej i bogatej oferty społecznej skierowanej do seniorów, służącej jak najdłuższemu utrzymaniu ich aktywności i niezależności, a następnie wsparcie przy braku samodzielności.

Tabela 14. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	
Ogółem:	
Rok 2018	8 124 osoby
Rok 2019	8 382 osoby
Rok 2020	9 138 osób
Rok 2021	9 422 osoby
Osoby w wieku 0-17 lat:	
Rok 2018	1 935 osób
Rok 2019	2 005 osób
Rok 2020	2 355 osób
Rok 2021	2 445 osób
Osoby w wieku 18-59 lat:	
Rok 2018	4 853 osoby
Rok 2019	4 982 osoby
Rok 2020	5 293 osoby
Rok 2021	5 481 osób

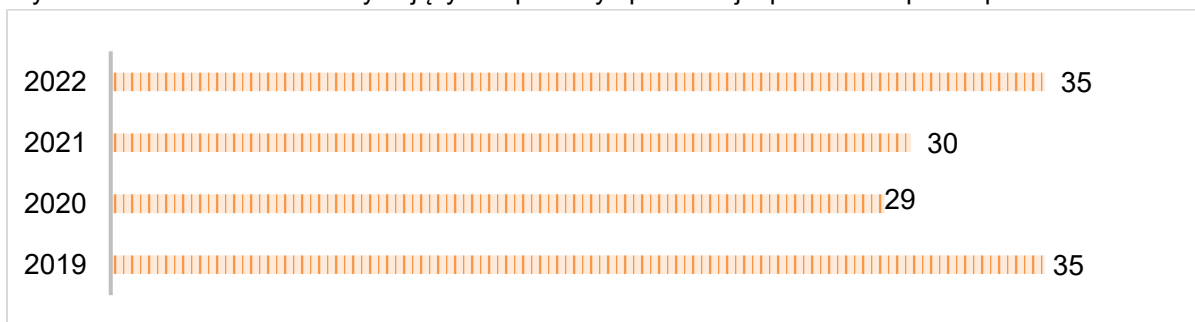
Osoby w wieku 60 lat i więcej:	
Rok 2018	1 336 osób
Rok 2019	1 395 osób
Rok 2020	1 490 osób
Rok 2021	1 496 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to przesłanki do udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, uprawniające między innymi do zasiłku stałego, okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego.

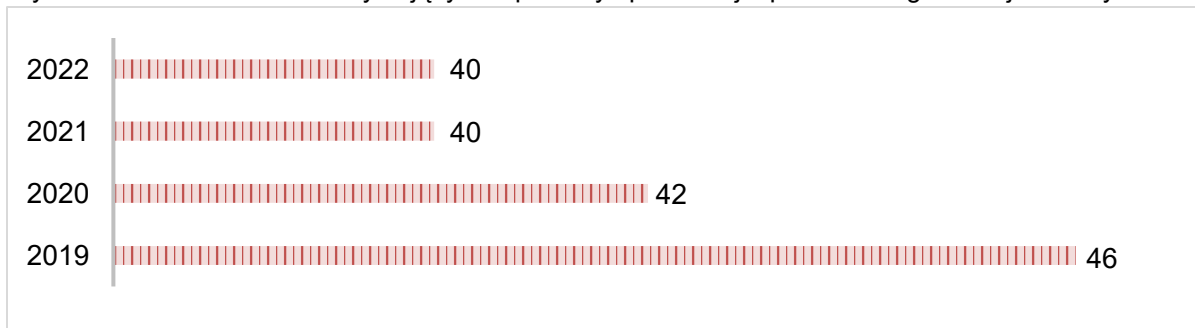
Zgodnie z danymi GOPS w Lipnie, na przestrzeni lat 2019-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby. Natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności była najwyższa w latach 2019 i 2022.

Wykres 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lipnie

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie GOPS w Lipnie

Ze świadczeń pomocy społecznej coraz częściej korzystają osoby w wieku senioralnym, wymagające opieki z powodu choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Wzrastają zatem wydatki na domy pomocy społecznej.

Działania prowadzone na rzecz seniorów oraz osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Lipno:

Gmina Lipno przystąpiła do programu pod nazwą „**Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej**” – edycja 2022 realizowanego w ramach Funduszu Solidarnościowego ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Realizatorem Programu jest Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie. Głównym celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla adresatów Programu.

Adresaci Programu:

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz
- osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego.

Program ma także zapewniać:

- możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym;
- ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia;

- przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności np. poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych czy też sportowych;
- zwiększenie wsparcia świadczonego przez asystentów ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (ASPE) w zakresie wsparcia niepełnosprawnych uczniów, także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego.

Usługi asystenta w szczególności mogą polegać na pomocy asystenta w:

- wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika Programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie i terapeutyczne, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, społeczne lub sportowe);
- zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji;
- załatwianiu spraw urzędowych;
- nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami;
- korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy);
- wykonywaniu czynności dnia codziennego – w tym przez dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności – także w zaprowadzaniu i przyprowadzaniu ich do lub z placówki oświatowe.

Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022 w Gminie Lipno jest programem osłonowym w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, dotyczącym realizacji zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej realizowanym na podstawie uchwały nr XLVIII/364/2022 Rady Gminy Lipno z dnia 25 maja 2022 r. Celem programu jest poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania seniorów w wieku 65 lat i więcej wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie gminy, przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Gmina Lipno otrzymała dofinansowanie na zakup tzw.

opasek bezpieczeństwa, wyposażonych min. w przycisk bezpieczeństwa, detektor upadku, lokalizator GPS oraz funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe, które przekazane zostaną najbardziej potrzebującym mieszkańcom z terenu gminy w wieku 65 lat i więcej.

Gmina Lipno przystąpiła do udziału w pilotażowym projekcie „**Aktywny Senior 2022**”. Czas pandemiczny oraz niepokojąca sytuacja militarna wpłynęły na pogorszenie kondycji psychicznej i fizycznej wielu osób, zwłaszcza tych starszych. W ramach profilaktyki i zachęcenia do aktywnego spędzania czasu Gmina Lipno zaprosiła seniorów (i nie tylko) do udziału w bezpłatnych zajęciach sportowo-rekreacyjnych.

Na terenie Gminy Lipno działa "**Klub Senior+**" w Radomicku. Klub Seniora posiada 15 miejsc, z których korzystać mogą osoby starsze, nieaktywne zawodowo, 60+ z terenu całej gminy.

Usługi świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie dla osób niepełnosprawnych:

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub osoba legitymująca się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

- szkoleń;
- stażu;
- prac interwencyjnych;
- przygotowania zawodowego dorosłych;
- badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji;
- zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji;
- finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji;
- studiów podyplomowych;
- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową;
- bonu na zasiedlenie;
- bonu szkoleniowego;
- bonu stażowego.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukujących pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców.¹⁶

---

¹⁶ Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie - informacje dla osób niepełnosprawnych

Tabela 15. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

<p>Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczoną stopniem o niepełnosprawności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika. • Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy. • Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
<p>Uprawnienia osoby z orzeczoną stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadającej status „bezrobotnego” lub poszukującej pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy). • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż). • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy

	<p>przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).</p>
<p>Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.

Źródło: Informacje PUP w Lesznie

Pracownicy GOPS uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób niepełnosprawnych, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wskazano na samotność, brak zajęć aktywizujących oraz uprzedzenia. Idąc dalej, 50,00% respondentów stwierdziło, że oferta Gminy Lipno skierowana do osób niepełnosprawnych, w zakresie opieki, pomocy, wsparcia czy usług opiekuńczych nie jest wystarczająca. Pozostałe 50,00% nie potrafiło jednoznacznie ocenić oferty gminy w tym zakresie.

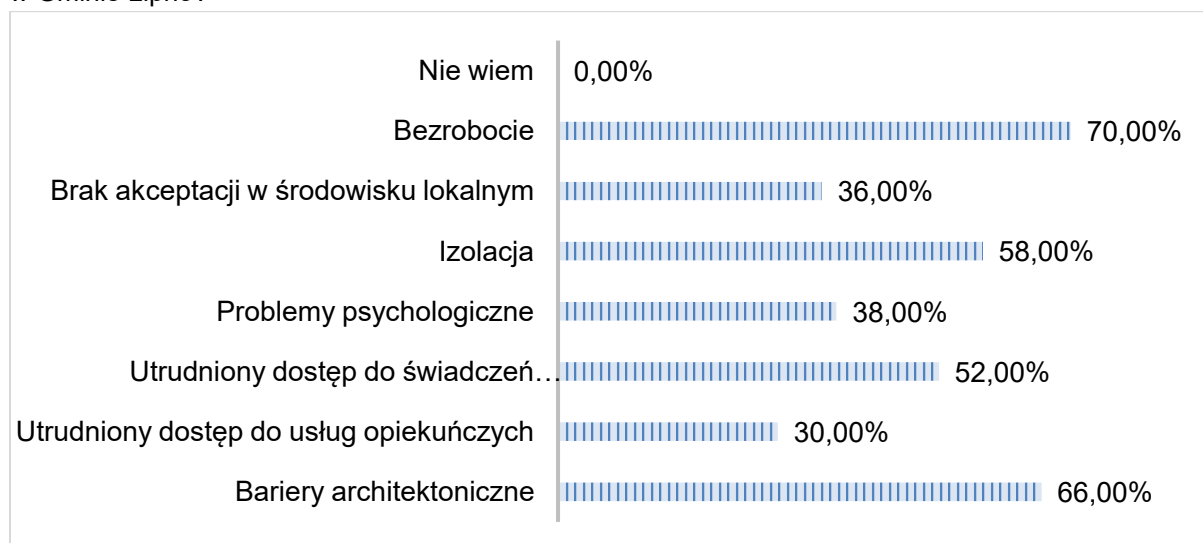
Z kolei wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy GOPS wymieniali najczęściej również samotność, brak opiekunów, którzy mogą pomóc starszym osobom zamieszkującym samemu oraz brak zajęć aktywizujących. Idąc dalej, 50,00% respondentów przyznało, że oferta Gminy Lipno w tym zakresie jest raczej wystarczająca. Z kolei, 25,00% wyraziło zdanie przeciwne i tyle samo nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Według pracowników GOPS najbardziej podczas pandemii COVID-19 ucierpiały osoby starsze i to do nich w pierwszej kolejności należy kierować wsparcie.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Lipno wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. I tak, 70,00% badanych wskazało na bezrobocie, 66,00% na bariery architektoniczne, a 58,00% na izolację. Zwrócono również uwagę na utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (52,00%), problemy psychologiczne (38,00%), brak akceptacji w środowisku lokalnym (36,00%) oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (30,00%).

Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres G 18. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w Gminie Lipno?

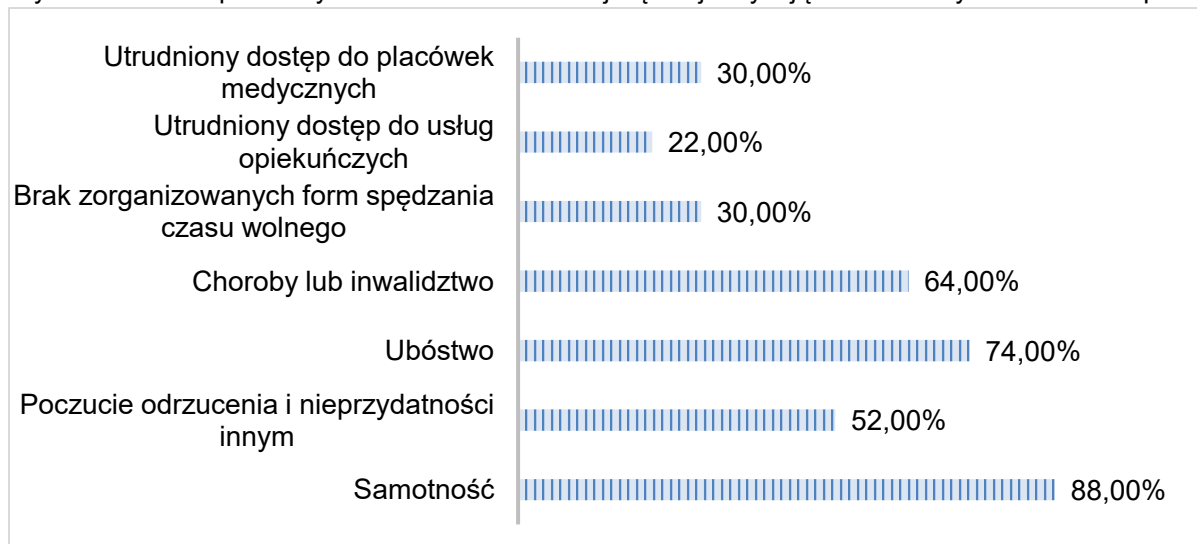
Ponadto 46,00% przyznało, że działania podejmowane na terenie Gminy Lipno raczej uwzględniają potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Kolejno 38,00% miało odmienne zdanie w tym temacie. Z kolei, 4,00% stwierdziło, że takie potrzeby są zdecydowanie nie uwzględniane. Pozostałe 12,00% nie wyraziło swojej opinii w tym temacie.

Wykres 19. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie Gminy Lipno uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

W trakcie ankietyzacji poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali najczęściej samotność (88,00%), ubóstwo (74,00%), choroby lub inwalidztwo (64,00%), jak również poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym (52,00%). Zwrócono również uwagę na utrudniony dostęp do placówek medycznych (30,00%), brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (30,00%) oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (22,00%). Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

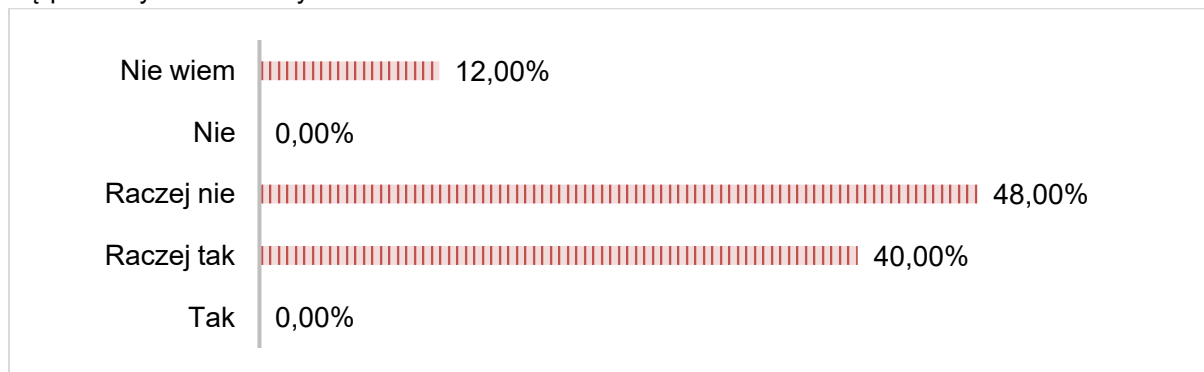
Wykres 20. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych w Gminie Lipno?

Według 48,00% badanych mieszkańców, działania podejmowane na terenie Gminy Lipno raczej nie uwzględniają potrzeb osób starszych. Z kolei, 40,00% wyraziło zdanie

przeciwnie w tym temacie. Pozostałe 12,00% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 21. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie Gminy Lipno uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązane z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczone, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Zgodnie z danymi GOPS w Lipnie, na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa zmalała, natomiast w 2022 roku nastąpił wzrost liczby tych rodzin.

Wykres 22. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lipnie

Uczestniczący w badaniu ankietowym nauczyciele szkół z terenu Gminy Lipno zostali zapytani, czy w szkole jest wielu uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego (np. w formie dopłat do posiłków lub dopłat wycieczek szkolnych). I tak, 25,00% respondentów udzieliło odpowiedzi twierdzącej, a kolejne 16,67% zaprzeczyło. Pozostałe 58,33% przyznało, że nie posiada wiedzy na ten temat.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrastające bezrobocie, wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka¹⁷.

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usług asystenta rodziny. Zakres realizowanych

---

¹⁷ Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013

w ramach usługi zadań ma charakter kompleksowy, odpowiadający identyfikowanym potrzebom rodziny. Misją pracy asystenta jest towarzyszenie rodzinom w poszukiwaniu rozwiązań i podejmowaniu działań zmierzających do przezwyciężenia trudności i poprawy funkcjonowania systemu rodzinnego.

Zgodnie z danymi GOPS w Lipnie na przestrzeni lat 2019-2022 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny.

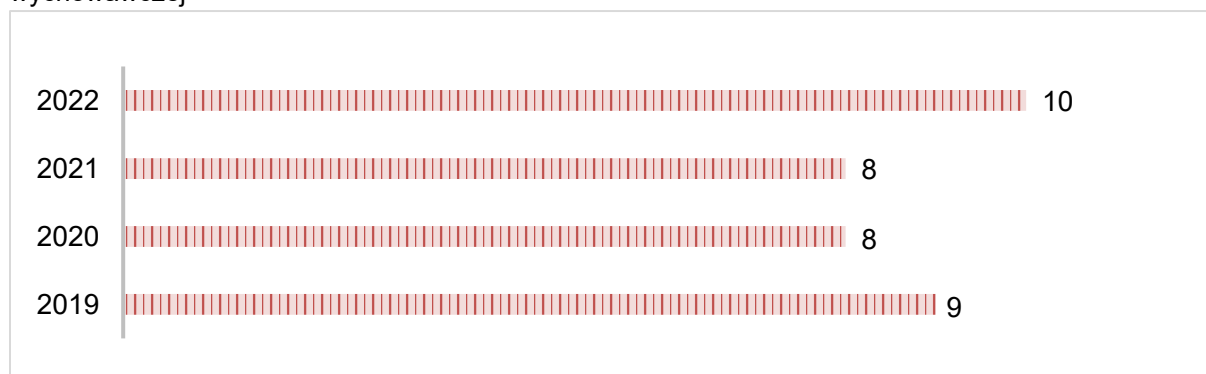
Tabela 16. Asystent rodziny

Rok	2019	2020	2021	2022
Liczba asystentów rodziny	2	2	1	1
Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny	0	3	7	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Oceny Zasobów GOPS w Lipnie

Analizując szczegółowe dane GOPS w Lipnie z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności wychowawczej w 2022 roku była najwyższa.

Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lipnie

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników GOPS wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest najczęściej niski poziom umiejętności wychowawczych, a kolejno uzależnienia, niepełna rodzina oraz wielodzietność. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na przemoc w rodzinie, niepełnosprawność/długotrwała choroba oraz niskie dochody.

Przemoc w rodzinie

Pojęcie przemocy w rodzinie jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [*], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.¹⁸

Ponadto, przemoc w rodzinie występuje w różnych formach i przybiera różną postać. Najczęściej, kiedy mówimy o przemocy w rodzinie wyróżniamy jej dwa rodzaje jak:

- **przemoc czynną** - kiedy to gniew, złość agresora skierowana jest wprost na ofiarę i podejmuje on przy tym działania krzywdzące fizycznie, psychicznie czy seksualnie.
- **przemoc bierną** - gdzie dochodzi do różnego rodzaju zaniedbań (psychicznych, ekonomicznych, fizycznych czy seksualnych).

Do najczęstszych form przemocy w rodzinie zalicza się:

- **przemoc fizyczną**, czyli każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawianie życia ofiary;
- **przemoc seksualną**, czyli każde zachowanie mające na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych bądź zdeprecjonowanie jej seksualności;

---

¹⁸ Niebieska Linia - * Ustawa jako członka rodziny definiuje "osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą"

- **przemoc psychiczną**, czyli każde zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem;
- **przemoc ekonomiczną**, czyli każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.¹⁹

Zasoby instytucjonalne działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Lipno:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach stale współpracuje z Policją, Sądem, kuratorami sądowymi, pedagogami wszystkich placówek szkolnych, innymi instytucjami oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienia podejmowanych działań, a także bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracowników socjalnych.

Zespół Interdyscyplinarny w Lipnie

Zespół Interdyscyplinarny jest to grupa specjalistów podejmujących się współpracy celem udzielenia pomocy podopiecznemu lub całej rodzinie z terenu Gminy Lipno. Sprawy organizacyjno-techniczne Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizuje: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie.

Do zadań zespołu należy w szczególności:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie i podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,

---

¹⁹ Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą.

Analizując dane przekazane przez GOPS w Lipnie można zauważyć, iż liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła, jednak należy zaznaczyć, że w 2020 roku była ona najniższa. W 2022 roku utworzono najwięcej Grup Roboczych.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2022

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- Rok 2019: 4 posiedzenia;
- Rok 2020: 3 posiedzenia;
- Rok 2021: 4 posiedzenia;
- Rok 2022: 4 posiedzenia.

Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego:

- Rok 2019: 19 rodzin;
- Rok 2020: 18 rodzin;
- Rok 2021: 19 rodzin;
- Rok 2022: 25 rodzin.

Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ogółem:

- Rok 2019: 74 osoby;
- Rok 2020: 60 osób;
- Rok 2021: 60 osób;
- Rok 2022: 74 osoby.

Liczba utworzonych Grup Roboczych:

- Rok 2019: 14 Grup Roboczych;
- Rok 2020: 16 Grup Roboczych;
- Rok 2021: 10 Grup Roboczych;
- Rok 2022: 19 Grup Roboczych.

Liczba posiedzeń Grup Roboczych:

- Rok 2019: 43 posiedzenia;
- Rok 2020: 48 posiedzeń;
- Rok 2021: 57 posiedzeń;
- Rok 2022: 96 posiedzeń.

Liczba rodzin objętych pomocą Grup Roboczych:

- Rok 2019: 19 rodzin;
- Rok 2020: 18 rodzin;
- Rok 2021: 21 rodzin;
- Rok 2022: 25 rodzin.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych ogółem:

- Rok 2019: 74 osoby;
- Rok 2020: 60 osób;
- Rok 2021: 60 osób;
- Rok 2022: 74 osoby.

Liczba kobiet objętych pomocą Grup Roboczych:

- Rok 2019: 21 kobiet;
- Rok 2020: 17 kobiet;
- Rok 2021: 17 kobiet;
- Rok 2022: 22 kobiety.

Liczba mężczyzn objętych pomocą Grup Roboczych:

- Rok 2019: 21 mężczyzn;
- Rok 2020: 20 mężczyzn;

- Rok 2021: 21 mężczyzn;
- Rok 2022: 20 mężczyzn.

Liczba dzieci objętych pomocą Grup Roboczych:

- Rok 2019: 32 dzieci;
- Rok 2020: 23 dzieci;
- Rok 2021: 22 dzieci;
- Rok 2022: 32 dzieci.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” była najwyższa w 2022 roku. Ponadto, w 2019 roku liczba zakończonych procedur była najwyższa. W 2020 roku wszczęto najwięcej procedur NK.

Procedura „Niebieska Karta” w latach 2019-2022:

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę:

- Rok 2019: 4;
- Rok 2020: 4;
- Rok 2021: 5;
- Rok 2022: 26.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-C” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/ Grupy Robocze:

- Rok 2019: 11;
- Rok 2020: 10;
- Rok 2021: 10;
- Rok 2022: 13.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-D” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/ Grupy Robocze:

- Rok 2019: 9;
- Rok 2020: 9;

- Rok 2021: 9;
- Rok 2022: 13.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:

- Rok 2019: 19 rodzin;
- Rok 2020: 18 rodzin;
- Rok 2021: 21 rodzin;
- Rok 2022: 25 rodzin.

Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku:

- Rok 2019: 14 rodzin;
- Rok 2020: 20 rodzin;
- Rok 2021: 12 rodzin;
- Rok 2022: 19 rodzin.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ogółem:

- Rok 2019: 15 zakończonych procedur;
- Rok 2020: 13 zakończonych procedur;
- Rok 2021: 12 zakończonych procedur;
- Rok 2022: 14 zakończonych procedur.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie:

- Rok 2019: 10 zakończonych procedur;
- Rok 2020: 12 zakończonych procedur;
- Rok 2021: 12 zakończonych procedur;
- Rok 2022: 12 zakończonych procedur.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” po rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań:

- Rok 2019: 5 zakończonych procedur;
- Rok 2020: 1 zakończona procedura;
- Rok 2021: 0 zakończonych procedur;
- Rok 2022: 2 zakończone procedury.

Liczba wniosków skierowanych do prokuratury:

- Rok 2019: 2 wnioski;
- Rok 2020: 0 wniosków;
- Rok 2021: 2 wnioski
- Rok 2022: 2 wnioski.

Jak wynika z przedstawionych danych ofiarami przemocy są najczęściej kobiety oraz dzieci, natomiast mężczyźni jej sprawcami. W 2019 roku odnotowano największą liczbę ofiar przemocy w rodzinie.

Najczęstszy powód zakończenia procedury „Niebieskie Karty” w ramach prac zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej:

Powodem zamknięcia N.K. w ramach pracy Z.I. w zdecydowanej większości było ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz zrealizowanie indywidualnego programu pomocy. W nielicznych przypadkach, był to brak zasadności podejmowanych działań.

Osoby, które spotkały się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie najczęściej korzystały z pomocy socjalnej, a kolejno z pomocy psychologicznej.

Liczba osób, które otrzymały pomoc zmierzającą do wyeliminowania niepożądanych zjawisk przemocowych:

Rok 2019: ogółem 74 osoby

- Prawną – 2 osoby;
- Psychologiczną – 8 osób;

- Socjalną – 74 osoby.

Rok 2020: ogółem 60 osób

- Prawną – 2 osoby;
- Psychologiczną – 7 osób;
- Socjalną – 60 osób.

Rok 2021: ogółem 60 osób

- Prawną – 7 osób;
- Psychologiczną – 7 osób;
- Pedagogiczną – 13 osób;
- Socjalną – 60 osób.

Rok 2022: ogółem 74 osoby

- Prawną – 7 osób;
- Psychologiczną – 13 osób;
- Pedagogiczną – 17 osób;
- Socjalną – 74 osoby.

Z danych przedstawionych wynika, iż w 2022 roku z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie korzystały 3 rodziny.

Wykres 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie

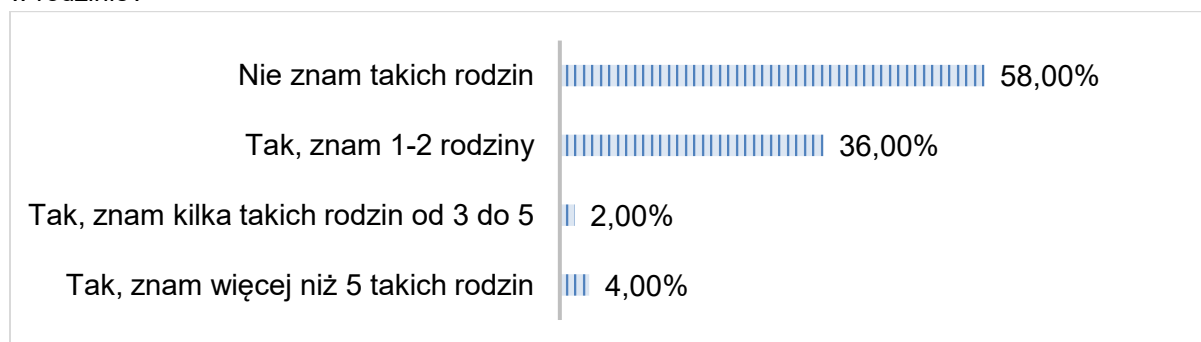

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Lipnie

Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego, ogółem łącznie 42,00% ankietowanych mieszkańców Gminy Lipno zna rodziny, w których stosowana jest

przemoc, a 12,00% osobiście doświadczyło przemocy w rodzinie, gdzie sprawcą był najczęściej ojciec, a w dalszej rodzic. Dwie badane osoby nie wskazały sprawcy przemocy wobec nich. Idąc dalej, 48,00% badanych mieszkańców potrafi wskazać instytucje działające na terenie gminy, które pomagają osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Był to najczęściej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, Zespół Interdyscyplinarny oraz Policja.

Wykres 25. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?

Idąc dalej, 80,00% badanych mieszkańców przyznało, iż rodzic nie ma prawa stosować kar cielesnych wobec swoich dzieci. Z kolei, 10,00% przyznało, że rodzice mogą karać swoje dzieci, jeśli inne metody zawodzą. Według 2,00% rodzic może karać własne dziecko w dowolny sposób. Pozostałe 8,00% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii.

Ponadto 25,00% uczestniczących w badaniu nauczycieli przyznało, że zna uczniów, którzy mogą doświadczać przemocy w rodzinie. Pozostałe 75,00% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Pozytywnym jest, iż zdecydowana większość badanych uczniów poszczególnych klas wie czym jest zjawisko przemocy. Wiedzę na ten temat potwierdziło 87,50% uczniów klas piątych i szóstych oraz 90,63% uczniów klas siódmych i ósmych.

Ponadto, 58,33% uczniów klas młodszych oraz 62,50% uznało, że "KLAPS" jest przemocą fizyczną.

Idąc dalej, zapytano uczniów czy czują się bezpiecznie w swoim domu. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych odpowiedziała twierdząco na tak zadane

pytanie. Uczniowie mają zazwyczaj pełne zaufanie do swoich rodziców i dzielą się z nimi wszystkimi problemami. W ankiecie pojawiły się również pytania dotyczące oceny relacji i sposobów wychowywania rodziców w uznaniu badanych. Gdy zapytano o to, czy rodzic ma prawo uderzyć swoje dziecko; 62,50% uczniów klas piątych i szóstych oraz 87,50% uczniów klas siódmych i ósmych odpowiedziało, że rodzice nie mają prawa tego zrobić bez względu na okoliczności. W ocenie 20,83% uczniów klas piątych i szóstych oraz 3,13% uczniów klas siódmych i ósmych mogą w ten sposób ukarać dziecko, jeśli są ku temu powody.

Poważnym problemem pozostaje także, wciąż obecne w życiu Polaków, zjawisko agresji osób dorosłych wobec dzieci i młodzieży. W dalszym ciągu kary fizyczne stanowią często stosowaną przez rodziców metodę wychowywania dzieci. Dla niektórych osób są one formą „ostatecznego rozwiązania”, po które sięga się w chwili utraty kontroli nad swoimi emocjami. Inni rodzice z kolei stosują kary fizyczne w sposób zaplanowany, wierząc w ich wychowawczą i rozwojową efektywność. Stosowanie kar fizycznych motywowane jest w tym przypadku dobrem dziecka.²⁰

W związku z powyższym, w trakcie ankietyzacji skierowano część pytań bezpośrednio do rodziców i dotyczyły one stosowanych metod wychowawczych oraz sposobów reagowania na złe zachowanie dziecka. I tak, 59,02% rodziców uczestniczących w badaniu zadeklarowało, że stara się rozmawiać z dzieckiem na ten temat, a 26,23% upomina lub ostrzega przed konsekwencjami złego zachowania. Kilku rodziców stosuje także różnego rodzaju zakazy m.in. na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Żaden z rodziców nie przyznał się do użycia siły fizycznej w przypadku złego zachowania dziecka.

Następnie, zapytano bezpośrednio rodziców czy zdarza im się stosować wobec dzieci kary cielesne. Największy odsetek stanowili respondenci, którzy nigdy nie użyli

---

²⁰ Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci- uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009

przemocy fizycznej wobec dzieci (81,97%). W przypadku rodziców, którzy przyznali się do stosowania tego typu kar przeważały natomiast deklaracje, że zdarza się to rzadko, raz na pół roku.

Zdecydowana większość rodziców uczniów z terenu Gminy Lipno uważa, że dziecko nie powinno się bać rodziców (93,44%). Z kolei, 3,28% wyraziło zdanie przeciwne i tyle samo nie wyraziło swojej opinii w tym temacie.

Gdy zapytano rodziców o to czy stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dopuszczalne w sytuacji kiedy na to zasłużyły, 3,28% udzieliło odpowiedzi twierdzącej.

W drodze badania okazało się również, że 54,10% ogółu badanych rodziców jest za ustawowym zakazem stosowania kar cielesnych, natomiast 22,95% wyraziło zdanie przeciwne i tyle samo respondentów nie umiało się określić w tym temacie.

Z pozyskanych w trakcie badania danych wynika, iż 31,15% ankietowanych zna 1-2 rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci. Kolejno 6,56% przyznało, iż zna od 3 do 5 takich rodzin, a 3,28% ponad 5 takich rodzin. Pozostałe 59,02% badanych zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Problemy w środowisku szkolnym

Używanie substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Lipno, wskazuje, iż jest to problem występujący również w środowisku badanych. Jak wynika z deklaracji ankietowanych, odsetek osób, które używały substancji psychoaktywnych dynamicznie wzrasta wraz z ich wiekiem. Wśród uczniów klas piątych i szóstych, 16,67% badanych przyznało się do spożywania alkoholu, a 4,17% do palenia papierosów. W grupie uczniów klas siódmych i ósmych wskaźniki te były zdecydowanie wyższe.

Tabela 17. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów

Substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Spożywanie alkoholu	16,67%	34,37%
Palenie papierosów, w tym papierosy elektroniczne	4,17%	25,00%

Co więcej wielu uczniów ma problem z asertywnością, gdyż jak przyznają, ich pierwszy kontakt z tego typu używkami nastąpił za namową osób trzecich. Takie sytuacje potwierdziło 27,27% uczniów klas siódmych i ósmych mających za sobą inicjację alkoholową oraz 50,00% uczniów mających za sobą inicjację nikotynową. Należy zatem rozmawiać z uczniami o asertywności i o różnych technikach odmowy w przypadku, gdy ktoś proponuje im jakąś używkę. Ważna jest tu również rola rodzica. Jak się okazało w obydwu grupach wiekowych rodzice cieszą się bardzo wysokim zaufaniem i uczniowie przyznają, że chętnie dzielą się z nimi swoimi problemami.

Ponadto, wielu uczniów szkół podstawowych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Znajomości te poszerzają się wraz z wiekiem.

Tabela 18. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Spożywanie alkoholu	29,17%	59,38%
Palenie papierosów	45,83%	90,17%
Zażywanie narkotyków	8,33%	25,00%

Problem używania środków psychoaktywnych przez uczniów został także poruszony w badaniu ankietowym skierowanym do nauczycieli szkół z terenu Gminy Lipno. Z odpowiedzi badanych wynika, iż problem ten jest dość mocno rozpowszechniony wśród uczniów, szczególnie w przypadku spożywania napojów energetycznych oraz picia alkoholu i palenia papierosów.

Tabela 19. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?

Rodzaj substancji	
Napoje energetyczne	
W mojej opinii, jest wielu uczniów, którzy piją napoje energetyczne	25,00%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie piją napoje energetyczne	66,67%
W mojej opinii w naszej szkole nie ma uczniów, którzy piją napoje energetyczne	8,33%
Alkohol	
Według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	0,00%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	75,00%

W naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	25,00%
Papierosy	
Według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	0,00%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	75,00%
W naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	25,00%
Narkotyki	
Według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	0,00%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	16,67%
W naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	83,33%

Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, wszyscy badani nauczyciele ocenili ją jako trudną lub nie potrafili udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Ponadto, większość nauczycieli uczestniczących w badaniu, pozytywnie oceniło swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego.

Większość nauczycieli jest zdania, że są raczej odpowiednio przygotowani do udzielenia pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.

Niepokojącym jest, iż 75,00% nauczycieli przyznało, że wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem. Pozostałe 25,00% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Zapytano również nauczycieli, czy wiedzą co to są e-narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). Tylko 25,00% posiada wiedzę na ten temat, natomiast 75,00% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Zdecydowana większość nauczycieli tj. 83,33% przyznało również, że szkoły zapewniają odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów. Pozostałe 16,67% badanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W opinii zdecydowanej większości respondentów tj. 75,00% oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów jest wystarczająca. Ponadto 58,33% nauczycieli było zdania, iż szkoły nie dysponują wystarczającą ilością miejsc w świetlicy szkolnej. Przeciwnie zdanie w tym temacie wyraziło również 41,67% respondentów.

Istnieją teorie wyjaśniające powstawanie uzależnień od substancji psychoaktywnych, które wskazują na znaczącą (kierunkową) rolę uwarunkowań rodzinnych. Opierają się one na założeniu wskazującym, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji²¹.

W trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród rodziców uczniów z terenu Gminy Lipno, oprócz pytań bezpośrednio związanych z używaniem substancji przez młodzież, pojawiły się również pytania dotyczące relacji rodzinnych.

Zdecydowana większość badanych tj. 83,61% stwierdziła, że ma bardzo dobry kontakt z dzieckiem. Pozostałe 16,39% przyznało, iż w zasadzie rozumie się dobrze ze swoim dzieckiem.

---

²¹ Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży, 2011

Idąc dalej, 57,38% z nich odpowiedziało, że ich dzieci chętnie z nimi rozmawiają i dzielą się z nimi wszystkimi swoimi problemami, a pozostałe 42,62% badanych stwierdziło, iż dzieci z nimi rozmawiają, ale nie zawsze mówią o wszystkim.

Zapytano więc rodziców, czy według nich pandemia wpłynęła niekorzystnie na relacje z dzieckiem. I tak, 70,49% zaprzeczyło twierdząc najczęściej, że dzięki pandemii, a przede wszystkim poprzez wprowadzenie nauki zdalnej mogli spędzać więcej czasu z dziećmi. Natomiast 29,51% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie uznając, iż w związku z pandemią ich dzieci zaczęły korzystać z komputera w nadmiernej ilości oraz pogorszyły się ich relacje koleżeńskie.

Następne pytanie dotyczyło znajomości problemów występujących w środowisku szkolnym. I tak, 90,16% respondentów stwierdziło, że ich dzieci nie mają żadnych problemów w szkole. Pozostałe 9,84% przyznało, iż ich dzieci mają kłopoty w szkole i najczęściej wskazywali na problemy z rówieśnikami.

Zapytano również rodziców ile przeciętnie czasu dziennie spędza ich dziecko przed komputerem. Najliczniejsze (50,82%) okazały się odpowiedzi wskazujące na od 1 do 3 godzin dziennie.

Idąc dalej, zapytano rodziców, czy zdarza się, że ich dzieci zachowują się agresywnie. Jak się okazało, 36,07% respondentów stwierdziło, iż zdarza się to rzadko, a 16,39% zadeklarowało, iż takie sytuacje występują od czasu do czasu. Pozostałe 47,54% zaprzeczyło takim sytuacjom.

Problem stosowania substancji psychoaktywnych jest aktualny wśród młodzieży. Często zdarza się, że w okresie dojrzewania rodzice przestają być autorytetami dla młodych ludzi, a rolę tę przejmują rówieśnicy. Niekiedy nastolatek trafia w negatywne środowisko rówieśnicze. Chce zaimponować znajomym, sięgając po środki odurzające, nie chce odstawać od innych. Myśli, że rezygnując i asertywnie wypowiadając swoje przeciwne zdanie, będzie odrzucony przez grupę, na której mu tak bardzo zależy. Niektóre osoby poddawane są presji rówieśniczej lub traktują używanie substancji psychoaktywnych jako ucieczkę od problemów w środowisku szkolnym czy też w domu. Rolą rodziców jest ukazanie młodzieży, jakie zagrożenia

niesie za sobą stosowanie substancji psychoaktywnych, a jednocześnie wskazywanie konstruktywnej drogi do radzenia sobie z problemami, zyskania akceptacji rówieśniczej, zdrowego i szczęśliwego życia pozbawionego nałogów.

Mając na uwadze powyższe, dalsza część ankietyzacji dotyczyła bezpośrednio wiedzy rodziców na temat używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

Gdy zapytano rodziców czy ich dziecko pali papierosy, prawie wszyscy tj. 98,36% zaprzeczyli. Pozostałe 1,64% nie miało wiedzy w tym temacie. W przypadku pytania o upojenie alkoholowe, wszyscy rodzice udzielili odpowiedzi przeczącej. Ponadto, wszyscy badani rodzice zadeklarowali, iż ich dzieci nigdy nie używały środków odurzających- narkotyków lub dopalaczy.

W dalszej części zapytano rodziców uczniów o to, czy potrafiliby rozpoznać osobę pod wpływem narkotyków. Zdecydowana większość respondentów tj. 75,41% stwierdziła, iż bez problemu rozpoznałaby taką osobę. Pozostałe 24,59% przyznało, że nie potrafiłoby rozpoznać, czy osoba jest pod wpływem środków odurzających.

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy w zakresie narkotyków, ich rodzajów i skutków zażywania. Najwyższy odsetek tj. 57,38% stanowili respondenci, którzy zadeklarowali, że wiedzą dokładnie wszystko na temat tego rodzaju substancji psychoaktywnych. Kolejno 40,98% stwierdziło, iż tylko częściowo orientuje się w tym zakresie, a pozostałe 1,64% przyznało, iż nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Następnie zapytano rodziców, czy w ich opinii na terenie szkół istnieje zagrożenie narkotykami. I tak, 3,28% przyznało, że taki problem występuje na terenie szkół, natomiast 27,87% stanowczo zaprzeczyło. Pozostałe 68,85% ankietowanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

W drodze badania okazało się również, że większość rodziców podejmuje rozmowy z dziećmi na temat substancji psychoaktywnych, w tym: 31,15% robi to bardzo często, a 52,46% zadeklarowało, że rozmawia, ale rzadko. Pozostałe 16,39% przyznało, iż nigdy nie podejmuje takich rozmów z dziećmi.

Zadano również pytanie, czy rodzice wiedzą co to są e-narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). I tak, 29,51% respondentów potwierdziło wiedzę w tym zakresie, natomiast pozostałe 70,49% zaprzeczyło.

Kolejno zapytano rodziców, czy według nich szkoły zapewnia wystarczający poziom wsparcia psychologicznego. I tak, 36,07% odpowiedziało twierdząco na tak zadane pytanie, a 26,23% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 37,70% nie wiedziało jak się ustosunkować do tak zadanego pytania.

Idąc dalej, 44,26% respondentów uważa, iż oferta zajęć pozalekcyjnych w szkole jest niewystarczająca, a 21,31% ma odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 34,43% respondentów nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Następnie 44,26% respondentów zadeklarowało, iż zna w swoim środowisku instytucje pomagające osobom uzależnionym i ich rodzinom. Pozostałe 55,74% badanych rodziców przyznało, że posiada wiedzę na temat takich instytucji.

Ostatnie pytanie tej części dotyczyło działań jakie zdaniem rodziców należy podejmować w celu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży. Jako kluczowe respondenci wskazali na organizowanie dla dzieci i rodziców spotkań z pedagogiem, psychologiem, lekarzem, a kolejno na organizowanie dla dzieci różnych form spędzania czasu wolnego tj. kółek zainteresowań, wycieczek, zawodów sportowych, festynów. Następnie, zdaniem rodziców należałoby organizować pogadanki na wywiadówkach, podczas spotkań rodziców z dyrektorem. Kilku rodziców wskazało również inne działania m. in. organizowanie spotkań z ludźmi, którzy mieli do czynienia z uzależnieniami.

Przemoc rówieśnicza

Z przeprowadzonej diagnozy społecznej wynika, iż 33,33% uczniów klas piątych i szóstych oraz 53,13% uczniów klas siódmych i ósmych potwierdziło, że osobiście doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Ponadto 25,00% klas młodszych oraz 28,13% klas starszych przyznało, iż w szkole są uczniowie, przed którymi badani odczuwają lęk. Istotnym jest zatem wdrażanie projektów poświęconych profilaktyce związanej z problemami agresji i przemocy. Zazwyczaj uczniowie obserwują zjawiska przemocy rzadko, raz na pół roku lub od czasu do czasu, kilka razy w miesiącu. Ponadto, wraz z wiekiem badanych wzrasta częstotliwość występowania zjawisk przemocy poza terenem szkoły, jak również uczestnictwa w czynnych aktach przemocy.

Tabela 20. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy

Akty przemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Spotkanie przejawów przemocy poza szkołą	25,00%	31,25%
Czynne uczestnictwo w aktach przemocy	20,83%	28,13%

Bycie ofiarą przemocy jak i świadomość obecności w szkole osób, których się boimy, wpływa na nasze codzienne funkcjonowanie. Często prowadzi do zamykania się w sobie, wycofania, a nawet obwiniania, że to z nami jest coś nie tak, dlatego ktoś w stosunku do nas stosuje przemoc. Nauczyciele powinni zatem kontrolować, aby zjawisko przemocy nie rozprzestrzeniło się, ale też starać się rozmawiać o przemocy z uczniami, którzy jej doświadczają. Tym bardziej, że na pytanie kogo w pierwszej kolejności uczniowie powiadomią, jeśli będą świadkiem lub ofiarą przemocy, 37,50% uczniów klasy piątej i szóstej oraz 50,01% uczniów klasy siódmej i ósmej odpowiedziało, że wychowawcę, dyrektora szkoły lub pedagoga.

Nieco niepokojący okazał się wynik dotyczący poziomu wiedzy uczniów w zakresie instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych przemocą. Jak wynika z danych,

50,00% uczniów klasy piątej i szóstej oraz 37,50% uczniów klas starszych nie posiada wiedzy w tym zakresie.

W trakcie badania ankietowego wśród uczniów zostały również poruszone zagadnienia związane z występującym coraz częściej w środowisku młodych osób zjawiskiem hejtu. Jak wynika z pozyskanych danych, bez względu na wiek większość ankietowanych przyznała, iż jest to dla nich mowa nienawiści, której konsekwencje mogą być bardzo negatywne. Ponadto, wielu uczniów potwierdziło, że spotkało się z tym zjawiskiem w swoim środowisku szkolnym, w tym część doświadczyła hejtu osobiście.

Tabela 21. Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym

Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym	
Tak, doświadczyłem tego osobiście	
Uczniowie klas piątych i szósty	25,00%
Uczniowie klas siódmych i ósmych	34,38%
Tak, ale nie doświadczyłem tego osobiście	
Uczniowie klas piątych i szósty	25,00%
Uczniowie klas siódmych i ósmych	53,13%
Nie, to zjawisko nie występuje w naszym środowisku szkolnym	
Uczniowie klas piątych i szósty	12,50%
Uczniowie klas siódmych i ósmych	0,00%
Nie wiem	
Uczniowie klas piątych i szósty	37,50%
Uczniowie klas siódmych i ósmych	12,50%

Występowanie aktów agresji i przemocy wśród uczniów potwierdzają również uczestniczący w ankietyzacji nauczyciele. 83,33% badanych potwierdziło takie sytuacje. Ponadto, wszyscy ankietowani przyznali, iż wiedzą jak reagować w sytuacji wystąpienia przemocy pomiędzy uczniami.

Cyberprzemoc

Cyberprzemoc jest jednym z najszybciej rozwijających się zagrożeń we współczesnym świecie. Nowoczesna technologia to nie tylko zabawa, ale także ryzyko uzależnienia, przemocy czy łatwego dostępu do nieodpowiednich treści. Internet i urządzenia mobilne zmieniły trwale nasz świat. Akty cyberprzemocy, czyli przemocy z użyciem mediów elektronicznych- choć dokonywane są w wirtualnym świecie, potrafią realnie wyrządzić bardzo dużą krzywdę.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy problem cyberprzemocy jest znany w środowisku szkolnym uczniów z terenu Gminy Lipno. Z pozyskanych danych wynika, że zdecydowana większość ankietowanych uczniów poszczególnych klas wie, czym jest cyberprzemoc. Wielu uczniów potwierdziło, że osobiście doświadczyło cyberprzemocy, gdyż ktoś nakręcił film lub zrobił im zdjęcie bez ich zgody. Wśród badanych pojawiły się również deklaracje potwierdzające szantażowanie kogoś lub oczernianie przy użyciu urządzeń elektronicznych.

Tabela 22. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów

Zjawisko cyberprzemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Doświadczenie cyberprzemocy	20,83%	53,13%
Stosowanie cyberprzemocy	12,50%	12,50%

Zapytano także uczniów czy znają jakieś organizacje lub serwisy internetowe, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą. Uzyskany wynik jest bardzo niepokojący, gdyż 95,83% uczniów klas piątych i szóstych oraz 90,63% uczniów klas siódmych i ósmych nie zna ani jednej takiej organizacji.

W drodze badania przeprowadzonego wśród rodziców uczniów okazało się, że prawie wszyscy z nich mają świadomość czym jest zjawisko cyberprzemocy.

Ponadto, 19,67% badanych rodziców słyszało o przypadkach stosowania cyberprzemocy w otoczeniu swojego dziecka, a 1,64% przyznało, iż ich dziecko było ofiarą cyberprzemocy.

Z uwagi na występowanie zjawiska cyberprzemocy w środowisku szkolnym, ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych zwiększających świadomość uczniów na temat tego rodzaju przemocy, sposobów reagowania w przypadku zetknięcia się z cyberprzemocą. Jak wskazują wyniki badania, zdecydowana większość uczniów w obydwu grupach wiekowych nie posiada wiedzy na temat instytucji udzielających pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.

Podsumowanie części diagnostycznej

Opracowanie diagnozy demograficzno-społecznej w procesie tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest etapem koniecznym i niezbędnym. Na jej podstawie wyznacza się cele strategiczne, cele operacyjne, jak również kierunki skutecznych, długofalowych działań strategicznych, służących rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Diagnoza sytuacji demograficzno-społecznej na terenie Gminy Lipno, obejmuje lata 2018-2022. Problemy społeczne zostały przeanalizowane na podstawie danych gromadzonych przez GUS, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, Policję, Zespół Interdyscyplinarny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz danych pozyskanych w wyniku ankiety dotyczącej lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w okresie od października do listopada 2022 roku.

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie wynika, iż na przestrzeni lat 2019-2022 zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Obserwowana systematycznie spadająca liczba osób korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej, może świadczyć o poprawie, sytuacji materialno-bytowej rodzin.

Przeprowadzona w oparciu o dane z GOPS analiza problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy z terenu gminy wskazała, że w 2022 roku były to najczęściej osoby i rodziny borykające się długotrwałą lub ciężką chorobą, a następnie z ubóstwem oraz niepełnosprawnością.

W 2020 roku odnotowano największą liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych, jak również osób długotrwale bezrobotnych, a co za tym idzie na przestrzeni lat 2021-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lipno wskazuje na charakterystyczne cechy społeczeństwa starzejącego się. Niekorzystne perspektywy związane z migracjami - zwłaszcza ludzi młodych, jak również niekorzystne zmiany w obszarze wartości rodzinnych, co skutkuje niejednokrotnie rozpadem rodziny często wielopokoleniowej.

Obserwowane zmiany mają również związek ze zmieniającą się strukturą i funkcjami rodziny. Rodziny, coraz częściej nie są w stanie tak jak do tej pory, zapewnić wystarczającej i odpowiedniej do potrzeb opieki seniorom czy przewlekle chorym członkom rodziny, w miejscu zamieszkania. Wynika z tego, że wyzwaniem m.in. dla służb społecznych i podmiotów pożytku publicznego w najbliższych latach będzie pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych osób starszych, samotnych, chorych i niepełnosprawnych.

Idąc dalej, zarówno pracownicy GOPS oraz ankietowani mieszkańcy dostrzegają wiele problemów z którymi mierzą się na terenie gminy seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami. Wśród nich znalazły się m.in.: samotność, izolacja, bariery architektoniczne oraz bezrobocie.

Dane z przeprowadzonej ankiety społecznej wśród mieszkańców z terenu gminy Lipno wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Jego ważność została oceniona na poziomie 3,92. Ponadto, dla 44,00% badanych jest to problem zauważalny na terenie gminy, a dla 4,00% bardzo powszechny. Ponadto wielu uczniów niezależnie od grupy wiekowej przyznało, iż miało już kontakt z alkoholem. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy.

Na kolejnych pozycjach pod względem ważności znalazł się problem ubóstwa oraz problem bezrobocia. Mieszkańcy mieli również możliwość wpisania innych ważnych problemów. Wśród najczęściej wymienianych znalazł się problem drożących produktów oraz wysoka inflacja.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie Gminy Lipno, natomiast są to najczęściej sporadyczne przypadki.

Na terenie Gminy Lipno zauważalny jest również problem przemocy. Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego, ogółem łącznie 42,00% ankietowanych mieszkańców Gminy Lipno zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 12,00%

osobiście doświadczyło przemocy w rodzinie. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz jej przeciwdziałania.

Ponadto, w każdej grupie badawczej zauważono problemy z uzależnieniami behawioralnymi. Największe odsetki w każdej grupie badawczej wskazywały przede wszystkim na problem z nałogowym używaniem telefonu oraz problem z nadmiernym korzystaniem z Internetu. W kontekście przywołanych wyżej wyników badań, zaleca się upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

Pozytywnym jest, iż wszyscy badani mieszkańcy ocenili pozytywnie warunki życia w gminie. Ponadto, mieszkańcy ocenili najlepiej ofertę instytucji kultury, ofertę sportu i rekreacji oraz ofertę edukacyjną na terenie gminy. Natomiast oferta opieki zdrowotnej oraz oferta opieki nad dziećmi do lat 3 została oceniona przeciętnie.

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej Gminy Lipno oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strenghts) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowiąc będą barierę jej rozwoju;
- szans (z ang. opportunities) - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej w Gminie Lipno;
- zagrożeń (z ang. threats) - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej w Gminie Lipno oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanego kierunku rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele.

W analizie SWOT dla Gminy Lipno uwzględniono takie obszary jak:

- 1) ochrona zdrowia;
- 2) pomoc społeczna;
- 3) rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii;
- 4) rynek pracy;
- 5) edukacja,
- 6) problemy osób starszych i niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA

Mocne strony

- Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej - NZOZ Ośrodek Zdrowia w Lipnie.
- Działalność jednego punktu aptecznego na terenie Gminy Lipno.
- Stosunkowo wystarczająco oceniana przez mieszkańców oferta Gminy Lipno w zakresie opieki zdrowotnej.

Słabe strony

- Brak opieki całodobowej.
- Brak ogólnodostępnej apteki na terenie Gminy Lipno.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów.
- Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.

Szanse

- Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej.
- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców.
- Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej.
- Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.

Zagrożenia

- Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę.
- Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców.
- Zapaść służby zdrowia.

POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony

- Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę GOPS.
- Zaangażowanie pracowników GOPS w działalność na rzecz problematyki społecznej.
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych (m.in. praca socjalna, świadczenia pieniężne oraz niepieniężne).
- Funkcjonowanie ogólnopolskiego programu Karta Dużej Rodziny.
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Praca Asystenta Rodziny.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Słabe strony

- Nowe zadania ustawowe nakładane na GOPS.
- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji a za mało czasu na pracę socjalną.
- Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.
- Bierność klientów pomocy społecznej.

Szanse

- Malejąca ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS.
- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin.
- Efektywna praca socjalna.

Zagrożenia

- Natłok obowiązków, co ogranicza możliwości realizowania pracy w terenie z rodzinami.
- Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych.
- Zubożenie społeczeństwa.
- Niewystarczające finansowanie pomocy społecznej.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Mocne strony

- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. uzależnień.
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.
- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- Wczesna inicjacja alkoholowa wśród dzieci i młodzieży (deklarowany w badaniu ankietowym wiek 11 lat).
- Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że 68,00% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkoholu).
- Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (28,00% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie przypadków spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży (8,00% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim (26,00% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie problemu narkomanii na terenie gminy Lipno (8,00% badanych mieszkańców uważa, że jest to problem zauważalny na terenie gminy).
- Znajomość osób, które zażywają narkotyki (24,00% badanych mieszkańców zna osoby zażywające narkotyki).
- Zażywanie substancji psychoaktywnych typu narkotyki (10,00% badanych

mieszkańców przyznało się do zażywania narkotyków).

- Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie.
- Występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Szanse

- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Wzmocniony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów.
- Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych.
- Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach.
- Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych na terenie Gminy Lipno dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Zagrożenia

- Ograniczona ilość organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień.
- Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych.

RYNEK PRACY

Mocne strony

- Prężnie rozwijająca się strefa inwestycyjna.
- Potencjał demograficzny- znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym.
- Zwiększająca się liczba osób pracujących.
- Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy.
- Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.
- Warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości, a tym samym tworzeniu nowych miejsc pracy.
- Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej.

Słabe strony

- Zjawisko dziedziczenia bezrobocia.
- Słaba oferta pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.

Szanse

- Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej).
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.
- Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie Gminy Lipno.

Zagrożenia

- Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.
- Wzrost liczby osób bezrobotnych.
- Wysokie koszty pracodawców.
- Zjawisko nielegalnego zatrudnienia.

EDUKACJA

Mocne strony

- Zwarta i równomiernie rozłożona sieć publicznych szkół i przedszkoli.
- Funkcjonowanie Niepublicznego Przedszkola w Wilkowicach „Kraina Wilków” oraz Gminnego Żłobka w Wilkowicach.
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta przedszkolna na terenie gminy.
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta edukacyjna na terenie gminy.
- Odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów.
- Dobrze oceniane przez mieszkańców działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- Dobrze rozwinięta baza sportowa i kulturalna.

Słabe strony

- Ograniczona ilość miejsc w placówkach świadczących opiekę dla dzieci do lat 3.
- Niewystarczająco oceniana przez mieszkańców oferta opieki nad dziećmi do lat 3.
- Niewystarczająca ilość miejsc w świetlicach szkolnych.
- Brak szkół ponadpodstawowych na terenie gminy.
- Brak wystarczającej oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (w szczególności zajęć bezpłatnych).

Szanse

- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne).
- Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.

Zagrożenia

- Spadek poziomu nauczania (m.in. spowodowany koniecznością wprowadzenia nauki zdalnej).
- Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników GOPS w pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.
- Dostrzeganie problemów osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą (m.in. zasiłek okresowy, usługi opiekuńcze, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne).
- Udział w programach: Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, Korpus Wsparcia Seniorów oraz Aktywny Senior 2022.
- Działalność „Klubu Senior+” w Radomicku.
- Dobrze oceniane przez mieszkańców działania gminy na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób niepełnosprawnych.

Słabe strony

- Istniejące bariery architektoniczne.
- Wykluczenie społeczne, samotność.
- Niewystarczająco oceniane działania gminy na rzecz osób starszych.
- Niska aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych.
- Ograniczona oferta w zakresie organizacji form czasu wolnego.
- Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.

Szanse

- Likwidowanie barier architektonicznych.
- Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.
- Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych.
- Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby niepełnosprawne w życie społeczne.
- Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. • Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością. • Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych. • Niski poziom kwalifikacji osób niepełnosprawnych. • Izolacja i brak akceptacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy Gminy Lipno wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez gminę wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowolające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100,00%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań gminy w zakresie ochrony zdrowia (32,00%) oraz wsparcia osób starszych (32,00%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na opieki w żłobkach (24,00%) oraz na zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (20,00%).

Tabela 23. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie Gminy Lipno bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

32,00%	Ochrona zdrowia Wsparcie osób starszych
24,00%	Zapewnienie opieki w żłobkach
20,00%	Zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży
16,00%	Ograniczanie bezrobocia
14,00%	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie Przeciwdziałanie ubóstwu Ochrona macierzyństwa
10,00%	Przeciwdziałanie alkoholizmowi Pomoc osobom niepełnosprawnym

6,00%	Zapewnienie opieki przedszkolnej
4,00%	Przeciwdziałanie narkomanii Zapobieganie bezdomności
2,00%	Wspieranie rodzin wielodzietnych

MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ GMINY LIPNO

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Lipno została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Lipno w oparciu o posiadane zasoby dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz rozwiązywania problemów społecznych poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców. Wspierając lokalne inicjatywy, w szczególności społeczne, kulturalne i edukacyjne dąży do integracji oraz aktywizacji społeczności lokalnej.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lipno jest uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania Gminy Lipno wspierającej i właściwie wykorzystującej aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu skupiona jest na wspieraniu rodziny, pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami, przemocą domową, ubóstwem, bezrobociem i bezdomnością. Istotna jest także pomoc seniorom oraz osobom niepełnosprawnym. Wypełnienie takiej misji wymaga wdrożenia celów strategicznych oraz operacyjnych wraz z kierunkami działań. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel, listę wskaźników do monitorowania oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

Wskaźniki są narzędziem niezbędnym do weryfikacji efektywności i celowości realizacji poszczególnych działań strategicznych w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwalają zmierzyć postęp w realizacji celów poszczególnych działań oraz stwierdzić czy działania podejmowane dla realizacji poszczególnych celów są skuteczne i czy przynoszą planowane efekty. Właściwe oszacowanie wartości wskaźników, a w szczególności wskaźników rezultatu jest zadaniem skomplikowanym. Trudno jest, bowiem przewidzieć na etapie przygotowywania projektu, jaka będzie sytuacja za kilka lat. Ponadto, realizator nie zawsze ma wpływ na stopień osiągnięcia wskaźnika. Dla wskaźników na wartość początkową wybrano 2022 rok, natomiast na wartość docelową 2028 rok.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wsparcie rodziny

1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.1.1 Edukacja rodzin skupiająca się na przekazywaniu właściwego modelu dotyczącego wypełniania ról rodzicielskich;
- 1.1.2 Realizacja projektów obejmujących pomoc rodzinom mającym problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 1.1.3 Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci;
- 1.1.4 Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń alimentacyjnych;

1.1.5 Organizowanie programów integracyjnych oraz szkoleniowych skierowanych dla rodzin dysfunkcyjnych.
1.2 Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa
KIERUNKI DZIAŁANIA:
1.2.1 Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych;
1.2.2 Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego);
1.2.3 Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych /niepełnych.
1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju
KIERUNKI DZIAŁANIA:
1.3.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
1.3.2 Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez modernizację placówek i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne;
1.3.3 Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
1.3.4 Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych).
1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia
KIERUNKI DZIAŁANIA:
1.4.1 Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;
1.4.2 Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępności usług specjalistycznych.
OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:
Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy Lipno, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodek zdrowia, psychologzy i terapeuci.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej;
- Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń alimentacyjnych;
- Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną;
- Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny;
- Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z KDR;
- Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych;
- Liczba inwestycji na rzecz szkół;
- Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego;
- Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych;
- Liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi;
- Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
- Liczba profilaktycznych programów zdrowotnych.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-

wychowawczymi;

- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wsparcie rodziny

Wskaźnik: Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS

Wartość początkowa: 85 rodzin

Wartość docelowa: spadek

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Wartość początkowa: 10 rodzin

Wartość docelowa: spadek

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń alimentacyjnych

Wartość początkowa: 18 rodzin

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną

Wartość początkowa: 85 rodzin

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny

Wartość początkowa: 8 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z KDR
Wartość początkowa: 314 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych
Wartość początkowa: 0 inicjatyw
Wartość docelowa: min. 1 inicjatywa na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, UG, placówki oświatowe z terenu Gminy Lipno
Wskaźnik: Liczba inwestycji na rzecz szkół
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: UG, GOPS
Wskaźnik: Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego
Wartość początkowa: 300 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: placówki oświatowe z terenu Gminy Lipno
Wskaźnik: Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych
Wartość początkowa: 200 osób
Wartość docelowa: wzrost

Źródło danych: placówki oświatowe z terenu Gminy Lipno
Wskaźnik: Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej
Wartość początkowa: 2 przedsięwzięcia
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS, NZOZ Ośrodek Zdrowia w Lipnie

CEL STRATEGICZNY 2 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz bezdomności

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.1.1 Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w Gminie Lipno;
- 2.1.2 Udzielanie wsparcia osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej poprzez działanie pomocy finansowej i rzeczowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 2.1.3 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich;
- 2.1.4 Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach, wyposażenia ich w podręczniki, pomoce szkolne czy odzież. Ponadto, zapewnianie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.2.1 Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- 2.2.2 Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- 2.2.3 Działalność informacyjna dla osób bezrobotnych o możliwościach pomocowych, dostępnych formach wsparcia;
- 2.2.4 Realizowanie szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych;
- 2.2.5 Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.);
- 2.2.6 Szczególne wsparcie na rynku pracy osób: niepełnosprawnych; młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy; długotrwale bezrobotnych;
- 2.2.7 Podejmowanie działań skupiających się na pozyskaniu inwestorów mogących zapewnić nowe miejsca pracy na terenie Gminy Lipno;
- 2.2.8 Prowadzenie działań na rzecz wspierania przedsiębiorczości.

2.3 Wsparcie dla osób bezdomnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

2.3.1 Rozwój form pomocy i wsparcia na rzecz poprawy funkcjonowania osób z problemem bezdomności oraz odzyskania samodzielności życiowej;

2.3.2 Zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie, Urząd Gminy Lipno, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa;
- Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;
- Liczba inicjatyw na rzecz ubogich rodzin;
- Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole;
- Liczba osób bezrobotnych;
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia;
- Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- Liczba zorganizowanych szkoleń, praktyk oraz staży zawodowych;
- Liczba opracowanych oraz realizowanych projektów dotyczących aktywizacji grup zagrożonych;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności;

- Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji w ramach kursów, szkoleń;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych bezdomnością.

CEL STRATEGICZNY 2 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz bezdomności

Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa

Wartość początkowa: 37 rodzin

Wartość docelowa: spadek

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem

Wartość początkowa: 100 dzieci

Wartość docelowa: spadek

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba inicjatyw na rzecz ubogich rodzin

Wartość początkowa: 1 inicjatywa

Wartość docelowa: min. 1 inicjatywa na 2 lata w okresie trwania Strategii

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole

Wartość początkowa: 20 dzieci

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba osób bezrobotnych
Wartość początkowa: 89 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GUS, GOPS
Wskaźnik: Liczba osób długotrwale bezrobotnych
Wartość początkowa: 37 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GUS, GOPS
Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia
Wartość początkowa: 15 rodzin
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia
Wartość początkowa: 0 inicjatyw
Wartość docelowa: uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy (pracodawców i osób bezrobotnych)
Źródło danych: PUP, GOPS
Wskaźnik: Liczba zorganizowanych szkoleń, praktyk oraz staży zawodowych
Wartość początkowa: 3 inicjatywy
Wartość docelowa: uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy (pracodawców i osób bezrobotnych)

Źródło danych: PUP
Wskaźnik: Liczba opracowanych oraz realizowanych projektów dotyczących aktywizacji grup zagrożonych
Wartość początkowa: 0 projektów
Wartość docelowa: uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy (pracodawców i osób bezrobotnych)
Źródło danych: PUP
Wskaźnik: Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności
Wartość początkowa: 4 osoby
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej
Wartość początkowa: 3 osoby
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: GOPS

CEL STRATEGICZNY 3 - Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.1.1 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów wszelkich uzależnień, w tym alkoholizm, narkomania oraz uzależnienia behawioralne;
- 3.1.2 Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych;
- 3.1.3 Zapewnienie wsparcia psychologicznego czy prawnego osobom uzależnionym od alkoholu/narkotyków oraz osobom współuzależnionym;
- 3.1.4 Podejmowanie działań mających na celu tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień oraz dla współuzależnionych;
- 3.1.5 Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (GKRPA);
- 3.1.6 Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami wszelkich uzależnień;
- 3.1.7 Wsparcie działalności szkół, Policji, Ośrodka Zdrowia w profilaktyce uzależnień;
- 3.1.8 Szkolenia dla pracowników socjalnych oraz członków GKRPA, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- 3.1.9 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- 3.1.10 Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w klubach sportowych oraz w szkołach;
- 3.1.11 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu uzależnień.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.2.1 Zwiększanie skuteczności oraz dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 3.2.2 Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie (m.in. pomoc materialna, prawna, zapewnienie mieszkania, opieka lekarska);

- 3.2.3 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie;
- 3.2.4 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej oraz rehabilitacyjnej dla sprawców przemocy w rodzinie;
- 3.2.5 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3.2.6 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie;
- 3.2.7 Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (szkolenia pracowników socjalnych, ZI, GKRPA);
- 3.2.8 Podejmowanie działań mających na celu tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami przemocy w rodzinie;
- 3.2.9 Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy w rodzinie;
- 3.2.10 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy w rodzinie.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy Lipno, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, psychologowie, terapeuci, ośrodek zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem

z powodu uzależnień;

- Liczba osób objętych pracą socjalną;
- Liczba osób skierowanych do GKRPA;
- Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych;
- Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki wszelkich uzależnień;
- Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w klubach sportowych oraz w szkołach;
- Liczba zrealizowanych szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych;
- Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- Liczba rodzin korzystających z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego;
- Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie;
- Liczba założonych Niebieskich Kart;
- Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy w rodzinie;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie;
- Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki przemocy w rodzinie.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależniania od alkoholu/narkotyków oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;

- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy w rodzinie.

CEL STRATEGICZNY 3 - Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Wskaźnik: Liczba opracowanych diagnoz problemów społecznych

Wartość początkowa: 1 dokument

Wartość docelowa: 2 raporty w okresie trwania Strategii w latach 2025 i 2028

Źródło danych: GOPS, GKRPA

Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu uzależnień

Wartość początkowa: 4 rodziny

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba osób objętych pracą socjalną

Wartość początkowa: 12 osób

Wartość docelowa: wzrost

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba osób skierowanych do GKRPA

Wartość początkowa: 5 osób

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

Wartość początkowa: 2 działania

Wartość docelowa: min. 1 działanie na rok w okresie trwania Strategii

Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia
Wartość początkowa: 0 kampanii
Wartość docelowa: 2 kampanie w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPA, placówki oświatowe z terenu Gminy Lipno
Wskaźnik: Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych
Wartość początkowa: 2 pakiety
Wartość docelowa: min. 1 pakiet na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPA
Wskaźnik: Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki wszelkich uzależnień
Wartość początkowa: 1 impreza
Wartość docelowa: 1 impreza na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w klubach sportowych oraz w szkołach
Wartość początkowa: 2 programy
Wartość docelowa: 3 programy na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba zrealizowanych szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych
Wartość początkowa: 0 szkoleń
Wartość docelowa: 1 szkolenie na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GKRPA
Wskaźnik: Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Wartość początkowa: 0 kontroli
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: GKRPA
Wskaźnik: Liczba rodzin korzystających z Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego
Wartość początkowa: 12 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS, GKRPA
Wskaźnik: Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie
Wartość początkowa: 2 szkolenia
Wartość docelowa: 2 szkolenia na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPA, ZI
Wskaźnik: Liczba założonych Niebieskich Kart
Wartość początkowa: 26 wszczętych procedur Niebieskich Kart
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: ZI
Wskaźnik: Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty
Wartość początkowa: 7 interwencji
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: ZI, Policja
Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy w rodzinie
Wartość początkowa: 3 rodziny
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie
Wartość początkowa: 0 kampanii
Wartość docelowa: 1 na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: UG, GOPS, placówki oświatowe z terenu Gminy Lipno
Wskaźnik: Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki przemocy w rodzinie
Wartość początkowa: 0 imprez
Wartość docelowa: 1 na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: UG, GOPS

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.1.1 Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, diagnoza potrzeb;
- 4.1.2 Budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- 4.1.3 Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom starszym oraz niepełnosprawnym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie;
- 4.1.4 Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych;
- 4.1.5 Zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- 4.1.6 Organizacja opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób niepełnosprawnych;
- 4.1.7 Wsparcie Klubu „Senior+” w Radomicku;
- 4.1.8 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych;
- 4.1.9 Organizacja dowozu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół;
- 4.1.10 Podejmowanie działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne);
- 4.1.11 Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych;
- 4.1.12 Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych oraz osób niepełnosprawnych wymagających wsparcia.

4.2 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.2.1 Zapewnienie możliwości udziału osób niepełnosprawnych w kursach/szkoleniach;
- 4.2.2 Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób niepełnosprawnych (m.in. z PFRON).

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy Lipno, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, ośrodek zdrowia z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie, placówki kulturalne.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby;
- Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych;
- Liczba osób objętych usługami asystenta osób niepełnosprawnych;
- Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną;
- Liczba osób uczestniczących do Klubu „Senior+” w Radomicku;
- Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół;
- Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne);
- Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów;
- Liczba wolontariuszy.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy i w życiu społecznym;
- Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych**Wskaźnik:** Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi**Wartość początkowa:** 9 osób**Wartość docelowa:** wzrost**Źródło danych:** GOPS**Wskaźnik:** Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi**Wartość początkowa:** 0 osób**Wartość docelowa:** wzrost**Źródło danych:** GOPS**Wskaźnik:** Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności**Wartość początkowa:** 35 rodzin**Wartość docelowa:** utrzymanie na zbliżonym poziomie**Źródło danych:** GOPS**Wskaźnik:** Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby**Wartość początkowa:** 40 rodzin**Wartość docelowa:** utrzymanie na zbliżonym poziomie**Źródło danych:** GOPS

Wskaźnik: Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych
Wartość początkowa: 0 kampanii
Wartość docelowa: 1 na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych
Wartość początkowa: 1 inwestycja
Wartość docelowa: min. 2 inwestycje w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba osób objętych usługami asystenta osobistego osób niepełnosprawnych
Wartość początkowa: 14 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną
Wartość początkowa: 20 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba osób uczestniczących do Klubu „Senior+” w Radomicku
Wartość początkowa: 15 osób
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół
Wartość początkowa: 28 osób

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne)
Wartość początkowa: 1 działanie
Wartość docelowa: uzależnione od posiadanych środków przez UG i GOPS
Źródło danych: UG, GOPS, placówki oświatowe z terenu Gminy Lipno
Wskaźnik: Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów
Wartość początkowa: 0 działań
Wartość docelowa: 1 działanie na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: UG, GOPS
Wskaźnik: Liczba wolontariuszy
Wartość początkowa: 0 osób
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: GOPS

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lipno przyczyni się do:

- stałej i pełnej diagnozy problemów społecznych i oceny stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrostu efektywności działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- wzrostu jakości życia lokalnej społeczności oraz atrakcyjności Gminy Lipno jako przyjaznej dla rodzin z dziećmi i seniorów;
- zwiększenia udziału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- poprawy dostępu do informacji o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym, skierowanych do różnych grup adresatów;
- poprawy dostępności i wzrostu jakości usług kulturalnych;
- budowania kapitału ludzkiego opartego na wiedzy oraz świadomego i aktywnego społeczeństwa;
- wzmocnienia funkcji integracyjnych i społecznych mieszkańców.

ANALIZA RYZYKA

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, definiujemy, jako możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na realizację jej zapisów. Występujące w otoczeniu ryzyko może doprowadzić do zmiany kierunków i rezultatów Strategii, może mieć, zatem wpływ na jej kształt i wdrażanie. Prawdopodobnie przeprowadzona identyfikacja ryzyka i ich analiza pozwala na skuteczne zarządzanie całym procesem wdrażania Strategii i podejmowanie odpowiednio wcześnie działań zapobiegawczych i korygujących.

Dlatego ze względu na zmienność otoczenia zewnętrznego niezbędnym elementem Strategii, jest analiza ryzyka, która powinna być przeprowadzona już na etapie przygotowania do opracowywania Strategii.

Źródła występowania ryzyka dotyczą:

- przyczyn zewnętrznych - zalicza się do nich globalne warunki, jakie występują w sferze politycznej i prawnej, warunki panujące w gminie, uwarunkowania społeczne, kulturowe w obszarze działania, wymagania instytucji finansowych. Przyczyny zewnętrzne najczęściej znajdują się poza kontrolą jednostki;
- przyczyn wewnętrznych - obejmują sposób zaplanowania działań w Strategii wraz z występującymi czynnikami ludzkimi.

Proces zarządzania ryzykiem powinien przebiegać według ściśle określonych etapów, a mianowicie:

- identyfikacja ryzyka oraz zagrożeń;
- ocena ryzyka oraz zagrożenia;
- określenie działań prowadzących do ograniczenia ryzyka, zagrożenia;
- badanie efektywności podjętych działań korekcyjnych.

W ramach prowadzonej analizy istotne znaczenie oprócz zdefiniowania ryzyka w poszczególnych obszarach, ma wskazanie działań zapobiegawczych, jakie należy przedsięwziąć w celu minimalizacji lub zapobieżenia niekorzystnym zdarzeniom.

Zdefiniowane i opisane poniżej ryzyka mogą wystąpić we wszystkich przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, celach strategicznych i kierunkach działań. Analizując ryzyka, jakie mogą się pojawić w toku wdrażania Strategii, należy mieć na uwadze również ich stopień wystąpienia, który może być niski, średni lub wysoki oraz źródło, które może być wewnętrzne lub zewnętrzne.

Tabela 24. Analiza ryzyka dla Gminy Lipno

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Działania zapobiegawcze	Stopień wystąpienia ryzyka
Prawny	Zmiany regulacji prawnych lub wprowadzenie nowych przepisów	Stałe monitorowanie zmian ustawowych i przepisów lokalnych	wysoki
Polityczny	Niekorzystne, blokujące działania władz, które mają wpływ na wdrażanie zapisów strategicznych	Bieżące upowszechnianie i promocja Strategii oraz angażowanie przedstawicieli władz w działania strategiczne	średni
Kulturowy	Nasilenie się agresji i wrogich postaw w społeczności lokalnej w związku z różnicami kulturowymi wpływającymi na podejmowane działania strategiczne	Podjęcie działań prowadzących do wzrostu integracji społecznej	niski
Społeczny	Brak motywacji osób, co do których kierowane są działania	Angażowanie mieszkańców Gminy Lipno w działania	wysoki

	w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, do zmiany swojej sytuacji życiowej i społecznej	w ramach programów zmierzających do wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
Organizacyjny	Brak prawidłowej i terminowej realizacji celów związanej z niedoborami w zasobach kadrowych	Organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację Strategii	niski
Finansowy	Brak wystarczających środków finansowych	Właściwe planowanie wydatków, analiza dostępnych środków oraz działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych	średni

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z treści art. 16b. ust. 2 pkt 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu Gminy Lipno, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- potencjalnych środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest jednak możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu.

Tabela 25. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno na lata 2023-2028

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wielkość wydatków
2023 rok	4 870 000 zł
2024 rok	5 113 000 zł
2025 rok	5 370 000 zł
2026 rok	5 638 000 zł
2027 rok	5 920 000 zł
2028 rok	6 215 000 zł

Przedstawione powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu Gminy Lipno oraz dostępne środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno na lata 2023-2028 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- przygotowanie i przedkładanie corocznego raportu z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ocenę osiągniętych rezultatów,
- ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Ponadto, w 2025 roku dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowanie możliwości zagrożeń, usprawnianie zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Gminy Lipno, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie, Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie.

ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy w Lipnie.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Wójta lub Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie Lipno organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych lub poszczególnym mieszkańców.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno na lata 2023-2028 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Wspierania Rodziny;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Program Współpracy Gminy Lipno z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W ramach Strategii mogą być realizowane programy oraz projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia podmiotów działających na terenie Gminy Lipno i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ

Przy opracowywaniu i wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, kluczowe znaczenie ma jego dostępność dla potencjalnych czytelników - przedstawicieli różnych grup, osób, w tym objętych działaniami w ramach Strategii. Ważne jest, aby dokument był łatwo dostępny dla wszystkich zainteresowanych, również dla potencjalnych podmiotów chcących realizować jego założenia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno na lata 2023-2028, dostępna będzie do wglądu w siedzibie Koordynatora realizacji działań wyznaczonych w dokumencie tj. siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno na lata 2023-2028, poddawany będzie działaniom promocyjnym poprzez zamieszczenie go na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie oraz Urzędu Gminy Lipno.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej.

W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Dokument przygotowywany został z uwzględnieniem rekomendacji Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, wynikających z realizowanego na zlecenie Ministerstwa przez ekspertów Fundacji Polskiej Akademii Nauk w Lublinie projektu „STRATEGOR”.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Lipno w latach 2018-2021.....	18
Tabela 2. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.....	25
Tabela 3. Przestępstwa na terenie Gminy Lipno	25
Tabela 4. Liczba osób pracujących w Gminie Lipno w latach 2018-2021.....	35
Tabela 5. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Gminy Lipno.....	38
Tabela 6. Osoby korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie.....	43
Tabela 7. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych	44
Tabela 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:.....	45
Tabela 9. Stan bezrobocia rejestrowanego w Gminie Lipno w latach 2018-2021.....	47
Tabela 10. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	50
Tabela 11. Działalność GKRPA w Lipnie.....	54
Tabela 12. Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. uzależnień.....	55
Tabela 13. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	60
Tabela 14. Podział mieszkańców ze względu na wiek	61
Tabela 15. Instrumenty finansowane ze środków PFRON	67
Tabela 16. Asystent rodziny	75
Tabela 17. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów.....	87
Tabela 18. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne	88
Tabela 19. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?	88

Tabela 20. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy	94
Tabela 21. Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym.....	95
Tabela 22. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów	96
Tabela 23. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie Gminy Lipno bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?	109
Tabela 24. Analiza ryzyka dla Gminy Lipno.....	137
Tabela 25. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipno na lata 2023-2028	139

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zarys terytorialny Gminy Lipno w powiecie leszczyńskim.....	17
--	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS za 2021 rok	18
Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki na rok 2021	20
Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w Gminie Lipno?	22
Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w Gminie Lipno?	23
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w Gminie Lipno?	30
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę Gminy Lipno w zakresie sportu i rekreacji? ..	34
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w Gminie Lipno w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?	34

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2018-2021	36
Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?.....	39
Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w Gminie Lipno?	40
Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	48
Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności	49
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu? 51	
Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?	52
Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	55
Wykres 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	62
Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby.....	62
Wykres G 18. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w Gminie Lipno?	69
Wykres 19. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie Gminy Lipno uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?	70
Wykres 20. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych w Gminie Lipno?	70
Wykres 21. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie Gminy Lipno uwzględnia się potrzeby osób starszych?.....	71
Wykres 22. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	73

Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej.....	75
Wykres 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie	83
Wykres 25. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?.....	84

Spis publikacji

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development);
2. CBOS, Raport Młodzież 2018, Warszawa 2019;
3. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005;
4. Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci- uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009;
5. Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013;
6. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020;
7. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
8. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030;
9. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
10. Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434;
11. Raport o stanie gminy Lipno na 2021 rok;
12. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
13. Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030;
14. Strategia Rozwoju Gminy Lipno na lata 2017-2026;
15. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
16. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku;
17. Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży, 2011;

18. Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9.

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/kategoria/3422>;
2. <https://www.gov.pl>;
3. <https://leszno.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnospawnych>;
4. <http://www.parpa.pl>;